JAVA-BODE.

[NIE]UWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Zaturdag, 1 September. N°. 70.

[Bur]eau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE BOY & Co., te *Pasoeroean* bij [W]EIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij L. KOLLMAN en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

[P]er half jaar voor *Batavia*........ *f* 12,50.
» » » *Java*........ » 15,—.
» » » *Buitenbezittingen*........ » 17,50.
» » » *Nederland*........ » 22,50.
[Be]taling geschiedt vooruit.—Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande

[Bij] deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN.

[Getrouw]d:

A. J. VAN MARLE
en
J. B. HOOLA VAN NOOTEN.

[...], 29 Augustus 1860. (2675)

[Voorspoe]dig bevallen van een' ZOON, *J. Chalot*, [echt]genoot van

J. W. GODDäEUS.

[...]en 26sten Augustus 1860. (2703)

[...]3 Augustus l.l., overleed te Solo, mijn be[minde]ste broeder *Albert, Henrij, Anthon Bouricius*, [in den ou]derdom van 20 jaren.

R. G. B. BOURICIUS.

[...], 20 Augustus 1860. (2687)

[O]verleed in den onderdom van 67 jaar, de [we]lEdelgestrenge heer *M. Rudolph*, betreurd door zijne [kinderen] en behuwdkinderen.

G. H. B. L. RUDOLPH.
G. H. RUDOLPH, *Wittenrood*.
H. H. J. JALINK.
E. A. M. J. JALINK, *Rudolph*.
P. BLEEKER.
H. C. BLEEKER, *Rudolph*.

[...]25 Augustus 1860. (2664)

[Na] langdurig en smartelijk lijden overleed op [...]zen oudsten lieveling, *Johan, Jakobus*, in den [ouderdo]m van 2 jaren en 2 maanden, diep betreurd [door zijn]e ouders.

J. J. SCHARFF.
T. SCHARFF
Mosselman.

[...], 26 Augustus 1860. (2649)

[Heden] overleed ons jongste kindje *Johan Wilhelm* [in den je]ugdigen leeftijd van zes maanden.

J. W. AUFFMORTH, en
C. M. F. AUFFMORTH.
Bierhaus.

[WEL]TEVREDEN 31 Augustus 1860. (2710)

VENDUTIE

Maandag 3 September,
voor het Commissiehuis van
[VAN] SLOOTEN, MORGAN & Co.,
[VAN] DIVERSE LIJNWADEN,
[be]drukte **Katoenen, Shirtings, Ka[in] Garens, Ongebleekte katoenen**
EEN SLOEP met Masten [en] Zeilen, etc.

Op de Vendutie

[v]an Maandag den 3den dezer
zullen worden verkocht:
Elf Stuks
BALINESCHE PAARDEN,
[aan]gebragt per FAIDOOL RACHMAN.
VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VENDUTIE.

Dingdag 4 September 1860,
à 2 pCt. Vendusalaris,
op het plein der Javasche-Bank,
door
van Slooten, Morgan & Co.
van
97 bijzonder fraaije
MACASSAREN,
waaronder verscheidene spannen, pas aangebragt per *l' Union.* (2706)

VENDUTIE

op Dingsdag, den 4den September 1860,
voor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & CO.,
à 4 pCt. Vendusalaris,
van
DIVERSE LIJNWADEN,
een factuur
Amerikaansche Klokken,
Solaar Hang-, Tafel- en

MUURLAMPEN,
Toiletspiegels, 35 picols Rijst,
KOFFIJZAKKEN, BANKSCHROEVEN
2 MEDICIJN KISTJES,
enz., enz. (2671)

Op de Vendutie

van Dingsdag den 4 September 1860,
zullen nog verkocht worden:
11 KISTEN
WITTE SHIRTINGS,
300 ps. Cambrics, 300 ps. Ginghams, 17 kisten Blik, 25 vaten pale-ale,
en eene partij
BLOEMZADEN,
in kleine kavelingen.
(2672) JOHN PRYCE & Co.

OP DE VENDUTIE

van Dingsdag den 4den September 1860,
zullen nog verkocht worden:
14 ARTILLERIE PAARDEN.
(2716) JOHN PRYCE & Co.

Hout-Vendutie

OP WOENSDAG, 5 SEPTEMBER,
op het
Heemradenplein,
door
CASSALETTE & CO,
van
BALKEN,
DOLKEN, RIBBEN,
EN CHINESCHE DOODKISTPLANKEN.
(2666)

Vendutie

op Woensdag, 5 September 1860,
voor het Commissiehuis van
GEBRS. ROSELJE & C°.,
van
KRAMERIJEN, LIJNWADEN,
IJzerwerk, als:
Deursloten, Hangsloten, Grendels, etc.,
Roskammen, Borstels, Kousen en Sokken,
Engelsche Beschuit, Champagne, Cognac.
100 VAATJES
PUIKE BOTER.
(2667)

VENDUTIE

Donderdag den 6den September
op de groote Rivier voor het Pakhuis van wijlen den heer ***T. Crone,***
alwaar door
J. SPEET,
op last van de Bataviasche Weeskamer, zal worden verkocht:
KANTOOR MEUBILAIR,
als:
Lessenaar, Stellingen, Geldkisten, Tafels, Schalen en Gewigten,
verder:
Lijn-olie, groene Zeep in vaten en in potten, Roskammen, Castoren Hoeden, Banket, goenij Zakken, Koperen en Porceleinen Sla- en Gebak vormen en hetgeen verder ten voorschijn zal worden gebragt.
Op deze **Vendutie** zal mede worden verkocht:
HET PAKHUIS,

gelegen aan de groote Rivier, Oostzijde, en een Huis en Erve in de **Secretarielaan.** (6922)

Op Donderdag den 6den September e. k.

Zullen voor het pakhuis van wijlen **Th. Crone, ten 11 ure precies,**

door tusschenkomst van het **Vendu-Departement** publiek worden verkocht:

Een Pakhuis gelegen aan de Groote Rivier verponding No. 9000.

Een Huis en Erf in den Gang Secretarie verponding No. 8212,

staande beide perceelen ten name van wijlen **Th. Crone** voornoemd. (2704)

VENDUTIE

Op Donderdag den 6den dezer

voor het Commissiehuis van

VAN RIET & TER GOUW,

van DIVERSE

Lijnwaden,

Provisien. Dranken, Modewaren, Glaswerk, en een groot factuur **Eng. IJzerwaren,**

als:

Schenkbladen, Geldlaadjes, Brillen, Brillenhuisjes, Kruidhoorns, Snuifdozen, Porte-monnaies, Ringen, Pennenhouders, Sleutelringen, Snuifdozen, Zagen, Schaven, Vijlen, Bijtels, Tafelmessen met **Vorken, Dessertmessen** en **Vorken, Stellen Tafel-en Dessertmessen, Scheer-en Zakmessen, Scharen, Jagtmessen, Roskammen, Grendels, Hang-** en **Kistsloten, Hengsels, Hamers, Hand-en Houtschroeven, Nijptangen, Buigtangen, Schroevendraijers, Handboren, Bijlen, Kurkentrekkers,** etc. etc.

voorts:

50 Kisten WIJN. 50 Vaten BIER.

(2719)

Op de Vendutie

bij **VAN RIET & TER GOUW,**

zullen alsnog worden verkocht:

50 Kistjes à 1 dzn.,

CHAMPAGNE,

superieure kwaliteit op $^1/_1$ en $^1/_2$ flesschen

EN

50 dozijnen hier getapt

HAANTJES BIER.

(2723)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 7den September,

in de Pakhuizen van

C. BAHRE & G. KINDER,

aan de groote Rivier

tegen 4 pCt. Vendusalaris: door

CASSALETTE & CO.,

van ordinair en fijn Glaswerk,

Waterglazen, 10 duims Lampballons, Stopflesschen, geslepen Kristalwerk, enz.; Porceleinen Bloempotten, Glazenruiten van diverse afmetingen (waaronder buitengewoon groote), ronde en langwerpige Marmeren Bladen voor Tafels en Consoles;

1500 Marmeren Vloersteenen,

van 22 tot 28 duim vierkant, welke bij kavelingen van 100 stuks zullen worden geveild, IJzerwerken, Kramerijen, Hangsloten, Paijongs, Engelsche Kinderwagentjes of Perambulators, Engelsche Kinderzadels (geheel nieuw model).

voorts van:

Diverse Manufacturen, als:

Tjelees, Hoofddoeken, etc. Een groot factuur prachtige

SPIEGELS,

in vergulde lijsten, voorzien van Supports;

verders:

Een partij pas aangebragte

EXQUISE RHIJNWIJNEN,

50 kistjes à 12/1 flesschen Steinberger Cabinet.
50 " " 24/2 " "
50 " " 12/1 " Claus Johannisberger,
25 " " 24/2 " "
25 " " 24/2 " Hochheimer;

---

100 VAATJES PUIKE BOTER.

En voor rekening van belanghebbenden:

B.K. 10 balen Katoenen garens No. 40.
" 8 " do. " 24.
beschadigd aangebragt van Liverpool per „Albert Borsig".
" Eene partij Adrianopel Roodgaren No. 28, beschadigd aangebragt van Nederland per „Hebe".

B. 1530, 1531, 1533. 3 balen 30 stuks Zwart en Blaauw Laken, beschadigd aangebragt van Amsterdam per „Marie Elise", enz., enz., enz. (2709)

BOEDEL-VENDUTIE.

Op Dingsdag, 11 September aanstaande, ten huize van den Heer Em^e^. BÉDIER, op Rijswijk, naast het *Parapattan Weezen-gesticht,* door

CASSALETTE & CO.,

van deszelfs fraaijen en goed onderhouden

INBOEDEL,

bestaande uit:

Massief Mahonijhouten Meubelen,

als:

AMEUBLEMENT, CONSOLES, TAFELS en KNAPEN met marmeren bladen; SPIEGELKAST, LINNEN- en HANGKASTEN, TOILET- en WASCHTAFELS en BUFFET met marmeren bladen; LEDIKANTEN, waaronder eenige IJzeren; SÉCRETAIRE, BOEKENKASTEN, GLAZENKASTEN,

EEN MASSIEF MAHONIJHOUTEN ETENSTAFEL voor 36 personen,

SCHUTSELS, PALEMBANGSCHE WIP- en LUIJERSTOELEN;

groote Spiegels en Schilderijen met supports, zeer schoone Médaillon-Schilderijen.

8 fraaije Biscuit-Statuëtten met supports;

slechts weinig gebruikt zijnde KROON-, HANG- en TAFELLAMPEN; MODERATEURLAMPEN, KARPETTEN en ALCATIEVEN.

Een BILJARD geheel compleet.

Een voor dit klimaat vervaardigde

PIANINO,

van JELMINI en een zeer goed **MELODIUM,**

eene zeer fraaije PENDULE op marmeren voetstuk en met Speelwerk.

Voorts:

Bloemen, Tafels met fraaije Bloemen, eene Koepel van Eikenhout met Volière, porceleinen en kristallen Serviezen, kristal- en ander Glaswerk, zilveren Lepels en Vorken, Broodmand, Olie- en Azijnstel, Banket-trommels; een fraai ZILVEREN SERVIES, bestaande uit: Koffijkan, Trekpot, (met komfoor-) Melkkan en Suikerpot;

Wijders:

4 spannen zeer deugdzame WAGENPAARDEN, 2 VIS-à-VIS, een PALANKIJN, één nagenoeg nieuwen MYLORD, WAGENTUIGEN, ZADELS, enz.

Acht melkgevende Koeijen van Europeesch ras, een Stier, Kalveren, en ander Rundvee.

Zondag den 9den dezer te bezigtigen. (2686)

JAPANSCHE GOEDEREN.

Op de Vendutie van Donderdag, den 13den September 1860,

zullen de Ondergeteekenden publiek verkoopen:

100 kisten inh. 1000 doz. JAPANSCHE KOPJES en SCHOTELTJES, waaronder gevlochtene en verlakte, (uitgezocht)

100	id.	VERLAKTE	PRESENTEERBLADEN.
10	id.	id.	HOMBERDOOZEN.
29	id.	id.	FIESJESDOOZEN.
4	id.	id.	LEPELDOOZEN.
13	id.	id.	PAPIERDOOZEN.
44	id.	id.	THEEBLADEN.
18	id.	id.	JUWEELDOOZEN.
17	id.	id.	SNUIFDOOZEN.

94 PAREN SCHUTSELS.
1175 STUKS NACHTSPIEGELS.
1000 BEZEMS.
100 Stuks JAPANSCHE ZIJDE.
4 kisten SIGAREN DOOZEN en dito ZAKJES.
26 id. BEDAK en TANDPOEDER.
225 id. SOIJA.

Twee dagen te voren te bezigtigen.

[illegible] PRYCE EN Co.

(2688)

VERKOOP

VAN EENEN HOUTZAAGMOL[...]

Op eenen nader te bepalen dag in [...] *November* aanstaande, zal op publie[...] ling alhier worden verkocht:

EEN HOUTZAAGMOLEN-ETABLISSEM[...]

gelegen te Palembang aan de rivier [...]

BESTAANDE UIT:

Een stuk grond van 2212 □ roeden, [...] een Molengebouw van twee steen[...] pannen gedekt, hebbende eene lengt[...] voeten bij 36½ voet breedte en [...] hoogte.

Een in het molengebouw in werking zijn[...] Zaagtoestel van 16 paardenkracht[...] stig uit de fabriek van den Heer [...] *Soerabaija,* met daarbij behoorende [...] derij en gereedschappen;

Een kleine Zaagtoestel met Circulair Za[...]

Een woonhuis van planken met stee[...] bouwen, met pannen gedekt.

Twee woningen voor den Ingenieur en [...] van planken met pannen gedekt;

Diverse Werk- en Houtlootsen en verdere [...] eene hoeveelheid van p. m 2400 [...] van verschillende dimensien en [...] gende op het Etablissement.

Nadere informatiën zijn te bekomen te [...] bij den Heer O. E. HEIJDORN en te *Ba[...]* firma CASSALETTE & Co.

HOUT VENDUTI[...]

te Cheribon,

op Maandag den 10 September [...] van eene belangrijke partij

GAVE DJATIE BAL[...]

van verschillende dimen[...]

door

(2705) M. BLO[...]

PUBLIEKE VERK[...]

van

EEN HUIS,

gelegen op BASAR-BAROE.

In den loop der maand Septem[...]

zal ten overstaan der **Weeskamer** [...] *worden verkocht:*

EEN HUIS [...]

in buurt **Basar-[...]**

verponding No. 8749, toebehoorende [...] van wijlen de Wed. EBELL, en verh[...] s maands.

Ontvangen op $^1/_1$ en $^1/_2$ fl[...]

Bourgogne, Beau[...]

id. ROMANÉ[...]
id. VOLNAY
id. NUITS

HERMITAGE ROU[...]

bij

(2714) WINSSER, DE LAN[...]

Gouverneme[...]

LOGEMENT,

te Cheribon.

De Ondergeteekende heeft de eer aan [...] zagvoerders van schepen en het verder [...] bliek bekend te maken, dat het Gouverne[...] ment thans is verplaatst in een fraai er[...] in de Stad, tegen over het Residentie, [...] Haven-Kantoor en de Factorij der Neder[...] maatschappij.

Dit Logement beveelt zich aan door [...] en luchtige ligging, alsmede een mooi [...] op eene goede tafel, zindelijke en [...] kan men rekenen.

Bij aankomst van Heeren gezagvoerder[...] Haven-boom zal er een bediende van den [...] houder met een kaartje aanwezig zijn.

Ook blijft zich de Logementhouder bij [...] belasten met Scheeps-leverantien voor de [...] verscheping op reis.

De Gouvernements-[...] A. HID[...]

(2648)

Avec la permission de M. le Résident.

CIRQUE OLYMPIQUE DE PARIS,

sous la direction de Mr. H. OLIVIER.

Nous avons l'honneur de faire Savoir au public de Batavia qus le Cirque recommencera ses

REPRÉSENTATIONS,

Mardi, 4 Septembre 1860.

sur le Konings plein,

Prix des Places: Les Premières . . . . *f* 4,—
„ Secondes . . . . „ 2,—
„ Troisièmes . . . . „ —,50

Les enfants au dessous de 11 ans ne payeront que demi place. Les officiers, jusqu'au grade de capi... sous officiers et soldats en uniforme ne payeront que demi place aux premieres et secondes seule... On pourra retenir des places d'avance le jour de la représentation depuis le matin 7 heures jus... ...1.

(2697)

...eder Ontvangen:

een factuur

...LLANDSCH ZILVERWERK,

waarbij
...tige EIJERSTELLEN, THEE- en KOFFIJ-...EZEN, zeer net gedreven BEKERS, SCHENK-...ES, INKTKOKERS, THEEGARNITUREN, ...BEKERS, SERVETTEN BANDEN,

bij

...4) OLISLAEGER.

Juwelier, Rijswijk.

W. J. OLLAND

Horologiemaker Noordwijk.

...eft *ontvangen:*

Gouden heele en halve

PARURES MET BLOEDKORAAL,

...knoopjes, Kinder oorbellen, Medaillons in ...eren Horologie kettingen, Vinger ringen, Zak ...en Charijvarij's, fraaije Schilpad doosjes met ...Thee-lepeltjes, Gouden en Zilveren Horolo-...ur-, Olie-, Azijn- en Likeurstellen, benevens een ...ortiment keurig Fransch Lakwerk, Theebladen, ...er-, Theetrommeljes, Brood en Soesmanden.

(2707)

...vangen per *Marie Elize:*

een fatuur Goede,

...llandsche Tafelwijn,

...: Julien-Medoc en **St: Estephe-Medoc,**

op heele en halve flesschen,

bij

WINSSER, DE LANGE *&* Co.

De ondergeteekende heeft de eer het geachte publiek der residentie ***Japara*** te verwittigen, dat hij ...heden, een

...KO te *Koedoes*

...geopend, zich in derzelver gunst aanbe-...

J. MAIJER.

...oes 24 Augustus 1860. (2652)

...ERIJ EN STOOMKETELMAKERIJ.

...ondergeteekenden berigten bij deze het geeerd ...zich als **Smeden en Stoomketel-...** hebben gevestigd, **hoek Passer Pi-...** dat zij zich belasten met **Smeden en ...eren** van alle soorten van ijzerwerk, als-... het maken en stellen van alle soorten van ...**rien en Stoomketelwerk**, be-... in elkander zetten van ijzeren **Schepen ...wen en Stoomketels.** ... voorts trachten zoo wel door goede en ...bewering als matige berekening van werkloon ... bij het publiek aan te bevelen.

WARNEKE.
VATHOUER.

...I WINSER, DE LANGE & CO.,

...koop:

...zeer billijke prijzen. Goed gecompleteerde

...EETSERVIESEN,

...elwerk, van P. Regout te Maastricht ...18 en 24 personen. (2712)

Societeit de Harmonie.

STAFMUZIJK

op Donderdag a. s. den 6 September,

des avonds ten 8 ure.

Namens de Directie:
De Secretaris,
(2701) E. JEEKEL.

MILITAIRE SOCIETEIT CONCORDIA.

THE- DANSANT.

Op Zaturdag den 8sten September 1860.

Namens het Bestuur:
De Secretaris
(2724) BRUGMAN.

GRAND ASSAUT.

Op Vrijdag den 7 September 1860.

In een der localen van de Societeit de Harmonie. 't Welk zal gegeven worden door **Jongelieden** van Batavia onder de leiding van den Heer KERSTEL.

De jongelingen vleijen zich met eene talrijke opkomst en zijn er trots op iets te kunnen bijdragen tot verbetering in het lot van zoo vele ongelukkigen die in den laatsten storm in Nederland al hun have en goed verloren hebben.

Entrée *f* 2,50

Entrée-kaartjes zijn van af heden verkrijgbaar in de Harmonie en ten huize van den Heer GERNLER in Patjenongang.

Aanvang des avonds ten 8 ure.

(2718) C. KERSTEL.
Meester.

SPAARBANK.

Zitdagen 3 en 17 September.

(2655)

Op Donderdag 20 September a. s., des morgens ten 9 uren, zal te burele van den Luit. Kolonel waarnemend plaatselijken kommandant van Weltevreden en Rijswijk, uitbesteding worden gehouden **tot het leggen van een nieuwen vloer in, en het doen van eenige reparatien (metselwerk) aan de Militaire kantine te Weltevreden.**

Belanghebbenden kunnen zich tot het bekomen van informatiën, dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, vervoegen op het bureau voornoemd, zullende na later overleg die werkzaamheden aan dengene, die daartoe billijke voorwaarden heeft gesteld, worden toegewezen.

De officieren Commissarissen der Militaire kantine,
VON STERNBACH *Kapt.*
SCHELTENS, *1ste Luit.*

BATAVIA, 1 September 1860. (2683)

Engelsche

Wagen- en Bendij-tuigen,

ZADELS EN HOOFDSTELLEN,

COGNAC,

merk ...

(2715) JOHN PRYCE & Co.

Bij de Ondergeteekenden is per diverse Schepen onder anderen Ontvangen en Ontpakt:

een prachtig factuur

MEUBELEN

van Mahonij- en Ebbenhout, als:

STELLEN MEUBELEN met satijn, popeline, fluweel en leder bekleed;
CONSOLES en TAFELS met marmeren bladen, SPIEGEL-, KLEEDER-, LINNEN en BOEKENKASTEN, SECRETAIRE en ÉTAGÈRE KASTEN;
BUFFETS met marmeren bladen in soorten;
KNAPEN met marmeren bladen;
SPEELTAFELS, WERKTAFELS, WASCHTAFELS, en ETENSTAFELS;
BUREAUX-MINISTRE & BUREAUX-STOELEN;
DAMES SCHRIJFTAFELS;
PSYCHÉS;
NACHTTAFELS & BIDETS;
KAPSTOKKEN & SCHUTSELS enz., enz.

Voorts:

Schilderijen en Spiegels,

Médaillon en andere Schilderijen in olieverw;

1 PIANO MÉCANIQUE;

PIANO'S VAN BERDEN,

(waarvan zij geregelde aanvoeren ontvangen);
BRANDKASTEN;
COPIËERPERSEN, SCHRIJFCASSETTES, REGISTERS, NOTITIEBOEKJES en AGENDA'S;

Een prachtig factuur Bronswerk,

BRONZEN STATUES en STATUETTES;
PENDULES met bijbehoorende Coupes of Statuettes, als: Annibal, Genie de la peinture, Pandore, Marc Auréle, Amour et Fidélité, Pascal Scipion, Art Etrusque,
KEURIGE BRONZEN MODERATEURLAMPEN,
NACHTUURWERKEN, enz. enz.

Een factuur TAPIJTWERK, als:

VOETEN- EN KANAPÉ KUSSENS, KARPETTEN, ALCATIEVEN EN TAFELKLEEDEN;

Verder:

1 FACTUUR BORSTELWERK en KAMMEN, FLACONS, TOONEELKIJKERS, BRILLEN en PINCE-NEZ,
1 FACTUUR PLEETWERK:

PARFUMERIEN,

waaronder VINAIGRE de BALLY.

Diverse Dranken als:

WIJN op FUST — Panillac Medoc. St. Christoly. St. Estèphe. Cantemerle.
WIJN in kisten van 4 doz. diverse merken.
WIJN „ „ „ 48/2 fl.
FIJNE WIJNEN, als: Brannes-Mouton, Pontet Cannet, Chateau Latour, Chateau La Rose, Desmirail, enz., enz.
BOURGOGNE;
CHAMPAGNE, als: Jacquesson, Juroy, Echte Veuf Cliquot, Carte Blanche, Rouge Mousseux, Duc de Montebello.
RHIJNWIJNEN, in diverse merken.
STEINWIJN, in boxbottels,
COGNAC, John Alberty, Otard Dupuy, Léon Martin, Jn. Alberty op fust,
HOLLANDSCHE LIKEUREN, ABSINTHE en KIRSCHWASSER,
HAANTJES-, LANS- en andere BIERSOORTEN

PROVISIEN.

Alle soorten van **Hollandsche provisien;**

Fransche Provisiën, waaronder:

SARDINES, PETITS POIS, CHAMPIGNONS, CELÉRI AU JUS, JULIENNES, CAISSES PROVISION ASSORTIS,
FRUITS AU JUS en à l'eau de vie van Teyssonneau, GELEES en MARMELADES, PRUNES d'ENTE, benevens diverse andere artikelen meer.

(2726) **CASSELETTE & Co.**

WINSSER, DE LANGE & Co.

hebben dezer dagen per Electra ontvangen:

een factuur exquise fijne roode Wijnen

in kistjes van een dozijn,

als:

BOURGOGNE, CHAMBERTIN OP 1/1 EN 1/2 fl.,

LIJNCH LABARDE,

BOIJD CANTENAC,

CHATEAU LA ROSE.

Alles van Superieure kwaliteit. (2711)

Ontvangen:

Een factuur fraaije Gouden Heeren

HORLOGES,

prachtige geëmailleerde

DAMES HORLOGES,

Horloge Vest- en Halskettingen,

bijzonder fraaije

Parures, Braceletten. Oorknoppen, Broches, Doekspelden, Mouw knoopjes, enz, enz.

alles naar den laatsten smaak bewerkt.

2717) JOHN PRYCE & Co.

EEN GEËXAMINEERD ONDERWIJZER, de morgen- en voormiddaguren ter zijner beschikking hebbende, biedt zich aan tot het geven van PRIVAAT onderwijs, vooral ook om JONGENS voor te bereiden voor het **gymnasium.**

Adres La. Z.

(2659) LANGE & Co.

Transport van Goederen

van Buitenzorg naar Batavia,

en

van Batavia langs den gewonen weg, dan wel langs den nieuwen militaire weg, via **Soeka Boemi** tot Bandong) naar Buitenzorg.

Dagelijks bestaat te Batavia gelegenheid tot verzending van goederen naar Buitenzorg, Bandong, Soeka Boemie en terug van die plaatsen naar Batavia.

Bestellingen en goederen worden tot vervoer te Batavia aangenomen bij de H. H. Jacometti en Co aan de groote Rivier, en bij de Chinezen ***Njo Teksaey***, (***Tan Siongkeng*** en ***Tan Engkiat***) ijzerhandelaars, aan de Pinto-Bezaar en de Pinto-Ketjiel, te Batavia.

(2720)

Pas ontvangen

en per ½doz. flesschen verkrijgbaar met beschrijving voor het gebruik:

Echt Eau de Carmes.

(2722) CASSALETTE & Co.

VERSCHE OLIJVEN,

à *f* 1.— per pond.

(2699) LEROUX & Co.

De Ondergeteekende, geadmitteerd tot het uitoefenen van de

Verloskundige Praktijk

te *Batavia* en *Ommelanden*, heeft de eer te berigten, dat zij woonachtig is op **Molenvliet,** digt bij de stad, tegenover het huis vroeger bewoond door den heer BEIJNON.

J. GEORNEVELD,

Geboren *Derksema.*

(2702)

A JOUNG MARRIED MAN lately arrived in Java, who is conversant in the ***English*** and ***French*** Languages, is anxious to get employment in a MERCANTILE HOUSE, either at Batavia, Samarang or Sourabaya.

Apply to the office of this Paper under letter A. Letters to be francked. (2694)

WORDT GEVRAAGD:

Een bekwame Copieërklerk

die het Engelsch verstaat, spreekt en schrijft.

Adres Lett. X bij *H. M. van Dorp.* (2674)

Wordt Gevraagd:

EEN KLERK,

die eene goede hand schrijft en goed rekenen kan, tegen ***f* 75.**— salaris 's maands.

Reflecteerenden adresseeren zich ***franco*** onder Lett. M aan het bureau van den *Java-Bode.* (2670)

Een bekwaam **Machinist** zoekt eene plaatsing.

Adres bij

(2700) LEROUX & Co.

VERKOOP VAN HUIZEN.

Uit de hand te Koop eenige HUIZEN en ERVEN, behoorende tot den Boedel van wijlen den heer **M. Rudolph,** als:

NEGEN HUIZEN en ERVEN, gelegen naast elkander op den weg naar Tanabang.

EEN ERF, belendende aan die huizen.

EEN ERF, waarop eene Kampong bestaande uit 60 huizen, op Tanabang.

EEN HUIS en ERF op Noordwijk, bewoond geweest door wijlen den heer M. Rudolph.

EEN HUIS en ERF in de Sekretarie-laan, bewoond door den heer de Bruijn Kops.

EEN HUIS en ERF in de Sekretarie-laan, bewoond door Mevrouw Baumgardt.

Belanghebbenden gelieven zich ter bekoming van nadere informatiën te adresseren aan den mede-executeur in den boedel

Dr. P. BLEEKER.

(Noordwijk).

BATAVIA, 31 Augustus 1860. (2681)

TE KOOP **EEN HUIS,** gelegen op het Koningsplein.

Te bevragen bij

(2684) H. M. VAN DORP.

TE KOOP **Het Huis,** staande en gelegen op *Rijswijk* naast de *Societeit de Harmonie*, thans bewoond door en toebehoorende aan den Heer **F. H. C. van Motman.**

Te bevragen bij

(2668) MACLAINE, WATSON & Co.

TE HUUR **Een HUIS,** in Kebon Sirie, te aanvaarden met den 15 September a. s.

Adres

(2656) H. M. VAN DORP.

Een Huis TE HUUR

in **Gang Chaulan,** te aanvaarden 1e September.

Adres

(2662) E. CHAULAN.

ROYAL INSURANCE COMPANY

of LIVERPOOL.

BRAND EN LEVENS VERZEKERING.

KAPITAAL GROOT **2.000.000.—** PONDEN STERLING

De ondergeteekenden, Agenten van bovengenoemde Maatschappij, gaan steeds voort, met verzekeringen te sluiten tegen brandschade op Pakhuizen, GOEDEREN en WOONHUIZEN met AMEUBLEMENT, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid derzelven, alsmede op

THEE-, KOFFIJ- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN, op Java.

Zij nemen de vrijheid het publiek te herinneren, dat sedert kort ook LEVENSVERZEKERING bij de Batavia Branche gevoegd is en zij dus gereed zijn tot het sluiten daarvan op de voordeeligste voorwaarden. Het uitgebreide Kapitaal van deze Maatschappij in verband met de jaarlijksche opbrengst van meer dan 300.000 Ponden Sterling en een aanwezig fonds van ruim 700.000 Ponden Sterling, leveren een voldoenden waarborg voor hare soliditeit, terwijl de premien van verzekering even matig zijn als die van andere Maatschappijen en bij schade de voldoening op de promptste wijze geschied.

(2676) PITCAIRN, SYME & Co.

TE KOOP:

Binnen kort wordt van Engeland verwacht

EEN STOOM SUIKERMOLEN

vervaardigd door de **Lowmoor Company,** met Cylinders 24 maal 48 inches.

De zoo voordeelig bekende wyze van bewerking van deze Company zal wel eene voldoende waarb[illegible] voor de hoedanigheden van dezen Molen zijn.

In voorraad verschillende afmetingen van Sui[illegible] pannen, alsmede waarlooze stukken geschikt voor [illegible]termolens van de Lowmoor Fabriek,

compleete stellen Water-Raderen. enz.

(2678) PITCAIRN, SYME EN Co.

Agenten van de Lowmoor Comp[illegible]

MACHINERIEN.

De ondergeteekenden, Agenten van de He[illegible]

GEORGE BUCHANAN & [illegible]

Ingenieurs te London,

nemen de vrijheid Fabriekanten, Landeigenaa[illegible] anderen te herinneren, dat zij voortgaan met h[illegible] veren van alle soorten van

WERKTUIGEN

in gebruik bij de bereiding van

SUIKER, KOFFIJ, RIJST, OLIE, KALK, STE[illegible]

enz.; alsmede ook:

Zaagmolens,

vervoerbare Stoom-machines, P[illegible] machines voor irrigatie doeleind[illegible]

of tot het vullen van in de hoogte gelegen b[illegible] pen, **Stoomketels, enz.,** al hetwelk zal b[illegible] den worden te zijn van de beste instructie[illegible] hechtste bewerking en tevens matig in prijs.

(2677) PITCAIRN, SYME [illegible]

HOLLOWAY'S PILLEN EN ZA[illegible]

Hoest, aamborstigheid, keelziekten en rhuma[illegible] niet maar alleen eigenaardig aan koude klimat[illegible] de warme landen waar de poriën der huid bijna open zijn, en het gestel verslapt is, is de minste andering in het weder geschikt om eene plotselijke gevaarlijke koude te veroorzaken. Deze koude [illegible] of verkeerd behandeld, of wel geheel verwaarl[illegible] eene ziekte breekt uit, welke door eenen zeer ge[illegible] en behoorlijk aangewenden voorzorg op eenma[illegible] teugeld kon geworden zijn, maar die nu alle [illegible] kundige ervarenheid trotseert, en den patient [illegible] graf sleept. Indien de lijder zoodra als mogelijk toevlugt neemt tot deze Pillen, en de keel [illegible] ledematen of andere ligchaamsdeelen onder pijn [illegible]tende, met de Zalf inwrijft, dan kan hij er zeker zijn dat eene spoedige en volkomene genezing v[illegible]

Doosjes Pillen à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5 —.

Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok en Co.
» Samarang	»	H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soes[illegible]

Vertrekkende Personen.

J. F. C. de Graauw, vertrekt [illegible] anak, gemagtigde de heer *G. J. C. Kolff.*

Debiteuren en **Cr[illegible]** des boedels van wijlen den [illegible] onder officier Kwartier-meester [illegible] GREEVE, overleden te LAHAT, worden verzocht [illegible] **drie maanden** opgave te doen aan de [illegible]

Commissarissen des [illegible]

LUCAS, 2e *Luitenant* [illegible]

VAN DEN SLAGT, 2e [illegible]

LAHAT, 20 Augustus 1860.

Debiteuren en ***Cre[illegible]ren*** in den boedel van w[illegible] heer M. RUDOLPH, wor[illegible] zocht aangifte van hun debet en credit te d[illegible] nen den tijd van ***veertien*** dagen.

Ook wordt opgave verzocht bij wie wijlen M. RUDOLPH zich tot borg heeft gesteld.

De Mede-executeur van den [illegible]

BLEEKER.

(Noordw[illegible])

BATAVIA, 31 Augustus 1860.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
[J]AVA-BODE,
Zaturdag, 1 September 1860, N°. 70.

LIVERPOOL & LONDON
[FIR]E INSURANCE Comp.
[KA]PITAAL groot £ 2.000.000 Sterling.

[On]dergeteekenden, benoemd zijnde tot Agenten [voor] van bovengenoemde Maatschappij, deelen bij [dez]e, dat zij bereid zijn, om **Polissen van [Assuran]tie** op de meest voordeelige voorwaarden te [sluiten] op ***Pakhuizen, Goederen en Woon[huizen] met het Ameublement,*** gelegen in de hoofd[plaats] of nabijheid derzelven, alsmede op ***Thee-, [Koffij-] en Suiker-Etablissementen op Java.*** [Pre]miën van Assurantie zijn zoo laag mogelijk [en] wanneer klagten mogten voorkomen, die [be]moeten worden, zal de uiterste billijkheid [in] acht genomen.

PITCAIRN, SYME & Co.

[M]ACHINERIEN.

[Onder]geteekenden, ***Agenten op Java,*** van de Heeren,

[FAW]CETT, PRESTON & C°.,

Ingenieurs te Liverpool,
[zijn b]ereid bestellingen aan te nemen op

[S]UIKER-
en
[Ko]stpelmolens,
[C]ENTRIFUGES,
[Stoo]machines, zoowel voor het land als [voo]r schepen, **Gas-toestellen,**
Zaag-Machines,
[Ara]k-distilleer Toestellen,

[SUI]KER PANNEN,

in alle dimensiën,
en alle andere soorten van
[M]achinerien.

MORGAN, MELBOURN & Co.

[SU]N FIRE OFFICE
[Geve]stigd te Londen sedert 1710.

[Onde]rgeteekenden agenten van bovenbedoelde [Maatscha]ppij in deze gewesten, zijn bereid om tegen [onderstaan]de te verzekeren, tegen de volgende premiën:

[Huiz]en van steen met pannen gedekt ge[legen] in de steden, zoomede goederen in [dezel]ve. . . . . 1% 's jaars.

[Huiz]en van steen met pannen gedekt, [gelege]n buiten de steden, en afgezonderd [van and]ere gebouwen, zoomede goede[ren en] meubelen, daarin aanwezig. . 3/4% »

[Sui]ker en Koffij-Etablisementen.

[Gebouw]en van steen met pannen gedekt [zoome]de Goederen, Producten, Machi[nes en] gereedschappen, enz. daarin aan[wezig] . . . . 5/4% »

[Gebouw]en van steen en hout of van hout [en] met pannen gedekt, zoomede goe[deren] enz. daarin aanwezig . . . 1% »

[Gebouw]en van Hout, met sirappen gedekt, [zoome]de goederen enz. daarin aanwezig. 1 1/4% »

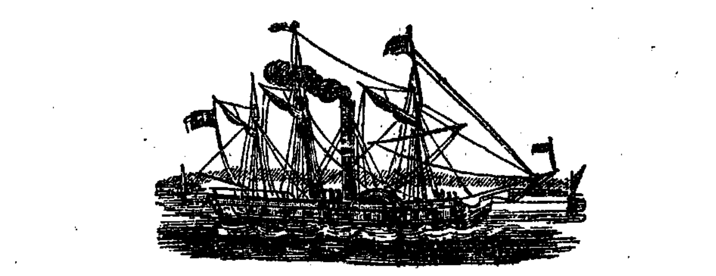
[Schepen] liggende ter reeden . . . . 1% »

TOLSON, HUNT EN Co.

[Verkrijgb]aar bij

[VAN HAZEU KOLFF & Co.]
te BATAVIA.

[...]S Leerboek der Natuurkunde, omgewerkt [door V]AN DER BURG. ƒ 12.—
[...]NAIJ. Mechtanica. Tweede Druk. „ 10.—
[MEMO]RANDUM voor den jeugdigen Zee-Officier „ 12.—
[...] Schets der Technologie. „ 8.—
[...] De Sterrenhemel verklaard derde Druk „ 9.—
[...] MUNT- MAAT- en GEWIGT- BOEK [...] Vraagboek. „ 12.—
[...]ANS-GOUDMIJN. Leerboek der Waren-kennis. „ 6.—
[...]ANS-MENTOR „ 3.—
[...]SWERELD. „ 3.—
[...]S-LEER. Praktische Methode van den Koophandel „ 10.—

Naar Singapore.

Het vertrek van het Stoomschip

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

is bepaald voor de volgende MAANDEN, als:

SEPTEMBER, den 15den.
OCTOBER, „ 15den.
NOVEMBER, „ 15den.
DECEMBER, „ 15den.

Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore der Ned. Ind. Stoomboot Maatschappij

(2651) MACLAINE, WATSON & Co.,
Directeuren.

STOOMGELEGENHEID.

Naar **Samarang**, en **Soerabaija**, per het Stoomschip **Macassar** den den 5 a. s.

Naar **Samarang** en **Soerabaija** per het Stoomschip **Padang**, op den 10 September, zullende met dit Stoomschip gelegenheid bestaan voor PASSAGE en VERZENDING van Goederen naar **Macassar, Timor** en de **Molukkos.**

Naar **Muntok, Riouw** en **Singapore** per het Stoomschip **Batavia** op den 8.

Naar **Pontianak** en **Singkawang** per het Stoomschip **Palembang,** op den 8.

Naar ***Samarang*** en ***Soerabaija*** op den 5, 10, 20 en 25 van iedere maand.

Nadere informatiën bij

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, den 1 September 1860. (2721)

STOOMBOOT OENARANG.

Het geregelde vertrek dezer Boot in overeenstemming met andere stoomschepen is vastgesteld als volgt:

Van Batavia naar Samarang en Soerabaya.

Op den 15e en 30e van iedere maand.

Informatiën bij

De Agenten,
(2646) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

DE STOOMBOOT

SAMARANG PACKET;

zal den **4** en **21** dezer naar **Palembang via Muntok,** en den **16** dezer naar **Cheribon** vertrekken.

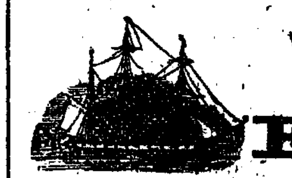
De Agenten.
BUIJS, JACOBSEN & Co.

1 September, 1860. (2698)

Het vertrek van de stoomboot
SAMARAMG PACKET
naar PALEMBANG via MUNTOK is bepaald den 4 September e. k.

De Agenten,
(2647) BUIJS, JACOBSEN en Co.

Naar Japan

wordt PASSAGE aangeboden met het Nederlandsch Brikschip

FENNA,

Kapitein J. J. CASPERS,
binnen weinige dagen van hier te vertrekken.
Men adresseere zich bij

De Agenten
(2695) MACLAINE, WATSON & Co.

Nederlandsch Clipperschip

ELECTRA,

Kapt. **H. Wegman.**

Met bovengenoemd Extra Snelzeilend Campagne Fregatschip, wordt eene uitmuntende gelegenheid aangeboden voor **Passagiers naar Nederland.**

Het Schip is speciaal voor den overvoer van Passagiers uitgerust, voorzien van een aantal groote hutten, beddegoed en daarbij behoorend linnen en vermag door deszelfs ruime en luchtige inrigtingen en verdere geriefelijkheden in alle deelen eene bijzondere aanbeveling, varende hetzelve ook eenen geëxamineerden doctor.

Het vertrek zal waarschijnlijk in de tweede helft der maand October plaats hebben.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij FRASER, EATON & Co., te Soerabaija en alhier bij

de Agenten,
(2696) MACLAINE, WATSON & Co.

Passage naar Amsterdam

wordt aangeboden met het Extra Snelzeilend Fregatschip

BATAVIA,

gevoerd door
Kapitein **D. Doornbos Borchers,**
toebehoorende aan de Heeren GEBRS. HARTSEN, te Amsterdam.

Deze bodem heeft uitmuntende inrigtingen voor Passagiers, inzonderheid voor familiën, zijnde daartoe eene geheel afgezonderde kajuit aanwezig.

Aan boord bevindt zich een geëxamineerd geneesheer.

Het vertrek zal vermoedelijk einde September van Batavia plaats hebben.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij de Ondergeteekenden **alhier** en te **Soerabaija,** en bij de Heeren DORREPAAL & Co. te **Samarang,** bij wien het plan der kajuit ter bezigtiging ligt.

(2658) SCHIMMELPENNINCK & Co.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met het extra snelzeilende Nederlandsche schip

WALVISCH,

gevoerd door kapitein T. SCHUT.

Deze bodem heeft uitmuntende inrigtingen voor **Passagiers** en inzonderheid voor **Familien,** varende hetzelve ook eenen geexamineerden **Doctor.**

Het vertrek zal in het begin van October plaats hebben.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij

de Agenten,
(2685) PAINE, STRICKER & Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend Barkschip

HOLLAND,
kapt. B. AUFMORTH,

hebbende uitmuntende inrigtingen voor passagiers voerende EEN GEEXAMINEERD GENEESHEER.

Het vertrek zal van hier plaats hebben vermoedelijk tegen medio September.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij

De Agenten,
(2657) SCHIMMELPENNINCK & Co.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Maandag den 3den September 1860, des morgens te negen uren, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

CHERIBON. De Majoor-Adjudant,
den 16den Augustus 1860. R. F. DE SEIJFF.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat Minister van Kolonien, van 12 April 1860 La, A, no. 3, zijn de heeren A. N. Clavier, thans privaat onderwijzer te Leeuwarden en G. Th. Geselschap, thans leeraar bij de Société littéraire en het Institut Horticole te Gent, gesteld ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, om te worden geplaatst als onderwijzers respectivelijk in de Fransche en Engelsche taal en letterkunde bij het gymnasium Willem III te Batavia.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de deurwaarder bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie H. Mutter.

Uit zijne betrekking, de haven- en pakhuismeester te Pontianak (Wester-afdeeling van Borneo) G. N. Buijn.

Benoemd:

Tot tweeden kommies bij de direktie der burgerlijke openbare werden, de derde kommies bij de direktie der kultures J. C. C. Struick.

Tot haven- en pakhuismeester te Pontianak, de klerk en pakhuismeester te Sambas (Wester-afdeeling van Borneo) M. C. B. van der Beek.

Tot derden kommies ter algemeene sekretarie, de geëmploijeerde bij dat bureau H. A. Guise.

Tot posthouder op de Batoe-eilanden (Sumatra's Westkust), de opziener der eerste klasse bij de kultures in dat Gouvernement L. Obrien.

Tot opziener der eerste klasse bij de kultures in het gouvernement van Sumatra's Westkust, de opziener der tweede klasse J. Micola.

Weder Geplaatst:

Als kontroleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures, A. Taunaij; onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Magtiging verleend:

Tot het uitreiken aan J. Groeneveld, geboren Derksema, eener akte van toelating tot het uitoefenen van de verloskundige praktijk te Batavia en Ommelanden.

Militair Departement.

Bevorderd:

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Tot kapiteins:

Bij het 3de bataillon, de eerste luitenant-adjudant H. W. C. van Stuwe, en

Bij het 12de bataillon, de eerste luitenant J. J. Offerman; beiden van het garnizoens-bataillon van Palembang.

Bij het 13de bataillon, de eerste luitenant J. M. J. F. de Jongh, van het 14de bataillon.

Bij het 14de bataillon, de eerste luitenants O. F. van Cattenburch, adjudant in de derde militaire-afdeeling op Java, en W. R. H. Tergau, van het 6de bataillon.

Bij het 15de bataillon, de eerste luitenant B. W. van Yperen, van het bataillon.

Tot eerste luitenants:

Bij het 1ste bataillon, de tweede luitenant J. M. Courtois van het bataillon.

Bij het 4de bataillon, de tweede luitenant E. P. van der Swaagh, van het bataillon.

Bij het 5de bataillon, de tweede luitenant A. P. Soetens, van het bataillon.

Bij het 12de bataillon, de tweede luitenant W. J. Vervloet, van het bataillon.

Bij het 13de bataillon, de tweede luitenant J. L. Engelhart, van het bataillon.

Bij het 14de bataillon, de tweede luitenant H. A. Harms, van het bataillon.

Bij het 15de bataillon, de tweede luitenant J. Zuiderbaan, van het bataillon.

Bij het 16de bataillon, de tweede luitenant J. C. Dockheer, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon der eerste militaire-afdeeling op Java, de tweede luitenant A. T. Cateau van Roseveldt, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust en onderhoorigheden, de tweede luitenant A. Bardok, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon van Palembang, de tweede luitenant G. N. de Haan, van het bataillon.

Marine Departement.

Tijdelijk Ontheven:

Van de vervulling der betrekking van direkteur van het marine-etablissement te Onrust, de kapitein-luitenant ter zee van het sedentaire zeewezen P. F. Uhlenbeck; zijnde hij voorloopig uitsluitend belast met de betrekking van inspekteur van de bebakening, de kustverlichting en het loodswezen in Nederlandsch-Indië.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 3 September, voor het kommissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Op Dingsdag, den 4 September, voor het kommissiehuis van John Pryce & Co.

Op Woensdag, den 5 September, voor het kommissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

en

Op het Heemradenplein, door Cassalette & Co

Op Donderdag den 6 September, voor het pakhuis van wijlen T. Crone.

en

Voor het kommissiehuis van van Riet & ter Gouw.

Op Vrijdag den 7 September, voor de pakhuizen van Bahre & Kinder, door Cassalette & Co.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 29 tot en met den 31 Augustus.

MARINE HOTEL. van der Sleeijs en Echtgenoot, van Batavia. — van Pabst, van Serang. — J. A. Kalkhove, van Idem.

HOTEL DES INDES. H. C. van Onselen, — J. A. MacLennan, van Soerabaija. — L. van den Berg, van Djokjokarta. — C. D. Williams, van Buitenzorg. — W. Merriam, van Idem. — P. D. Alten, van Idem. — A. Keuchenius, van Onrust. — van Dolder, van Samarang.— Noordziek, van Soerabaija.— Guillermain, Echtgenoot en twee kinderen, van Manila. — J. Loudon, van Soerabaija. — J. Dolu, van Manila. — Scheffer, van Soerabaija.— De Klerk, van de Binnenlanden. — J. Babas de Mares, van Buitenzorg. — C. L. Torleij Duwel, van Rotterdam. — Brenckelman, van Onrust. — Noordewier, van Idem.

HOTEL WILLEM II. W. L. Ferné van der Heul, van Palembang. — Wenterink, echtgenoot en 1 kind, van Samarang.

JAVA HOTEL. J. F. Wesenberg, van Melbourne.— Joh. Lamke, van Hongkong. — H. H. de Boer, van Singapore.— J. Caspers, van Amsterdam. — N. C. Freburgh, van Idem. — G. Schuit, van Makassar. — J. Wilkens, van Samarang. — H. T. Wilkens, van Idem. — P. Margadant en Familie, van Soerabaija. — W. A. J. Kuller, van Samarang. — J. W. Smidt, van Rio de Janeiro. — P. J. Dam, van Kaap de Goede Hoop. — R. Borgfeldt, van Koppenhage. — B. Jaski Carst, van Amsterdam.— W. Th. Müller, van Idem.

Vertrekkende Personen.

V. A. L. P. Bekking.

Handelsvrijheid en handelsbelemmering.

(Slot.)

Thans toont dr. Wijnne met voorbeelden aan, hoe verkeerd het is het oude met hand en hand vast te houden. De geschiedenis van Venetië, van Genua, van Spanje, van Portugal met Brazilië en van Engeland met Noordamerica leveren overtuigende bewijzen op, dat een bekrompen handelsstelsel, ja wel eenige weinige begunstigden rijk maakt, maar geen algemeene welvaart verschaft. Spanje bv. huldigde nog veel meer dan Nederland de leus: »alles voor het moederland, niets voor de koloniën," en wat is het gevolg er van geweest? Spanje-zelf, het moederland, verarmd en vernederd, de koloniën uitgeput of verloren. Die voorbeelden uit de geschiedenis prediken met luider stemme de leer: handelsvrijheid.

Men zegt, dat deze of gene stad, dezen of genen tak van nijverheid bij geheele vrijheid zullen te niet gaan. De geschiedenis leert het ongerijmde eener dergelijke stelling. Tijdens den americaanschen vrijheids-oorlog verklaarde Bristol, de hoofdstapelplaats van den americaanschen handel, dat het zijn ondergang te gemoet zag, wanneer America werd vrijverklaard. Welnu, dit laatste gebeurde, maar het eerste? Tien jaren later vroeg de stad verlof, om hare haven te mogen uitleggen en uitdiepen, daar die op verre na niet groot genoeg was, om al de schepen te bevatten, die de uitbreiding van den americaanschen hadel daarheen voerde.

En nu gaat de schrijver aldus voort:

Wat mag nu echter wel de reden zijn, dat de kracht van een beginsel, 't welk zich moeijelijk laat loochenen, 't welk door de geschiedenis van vroeger en later dagen altijd zegevierend zoovele droevige voorspellingen te niet gedaan heeft, dikwijls nog zoo weinig erkend, om niet te zeggen met voeten getreden wordt?

Ach, men is in zoodanige gevallen al ras bij de hand met bewoordingen „als dat men niet ligtzinnig van der vaderen wijsheid mag afwijken, men komt voor den dag met gezegden, als deze: „dat wij omringd zijn door een wal van hooge regten, dat hooge arbeidsloonen, accijnsen en de nasleep van dien bij ons de nijverheid drukken, dat wij in middelen van vervoer en gemeenschap bij andere landen ten achteren staan, hoewel, wanneer het er op aankomt, men elkander die toch uit onderlingen naijver niet gunnen wil, dat men bij ons de nijverheid aan de tering wil doen sterven; men komt met spreekwoorden voor den dag, als „le mieux est l'ennemi du bien;" men geeft hoog op, hoe men van den vreemde onafhankelijk moet zijn; ja naauwelijks wordt iets nieuws voorgesteld, 't welk slechts in de verte met de koloniën in verband staat, of men spreekt van het opdroogen der bronnen van welvaart, da[illegible] schepen geene vrachten meer zullen vinden, en [illegible] pelplaats der koloniale produkten verplaatst zal w[illegible]

Nu vraag ik, of niet de Venetianen en de G[illegible] de vroegere bewoners van Sevilla en Bristo[illegible] tegenstanders van het liberale Amsterdam der [illegible] dezelfde gezegden zullen gebruikt hebben om [illegible] mantel voor hun eigenbelang te dienen. Ik [illegible] mij, dat ook zij hoog zullen hebben opgegeve[n] [illegible] nationalen arbeid, van het opdroogen der bronn[en] [illegible] welvaart, van onafhankelijkheid van vreem[illegible] kig dat de woorden staatsbankroet en pauperis[me] nog onbekend waren), doch dat ook zij zullen ge[illegible] hebben op 't geen men ziet, maar niet op 't gee[n] [illegible] niet ziet; iets, wat bij hen, doch niet bij het nag[eslacht] te verontschuldigen is.

Doch zegt gij welligt, staan wij niet thans teg[illegible] andere volkeren min of meer op hetzelfde sta[ndpunt] 't welk gij met zoo veel ophef van onze vadere[n] verkondigd; is ons tarief in evenredigheid niet he[t] belaste van allen, kunnen wij ons zelfs niet me[t] hooggeroemde Engeland meten, hebben wij o. a[illegible] Japan niet bewezen, hoezeer wij het beginsel v[illegible] sluiting hebben laten varen en de deur voor alle [illegible] opengezet?

Ik weet het, wanneer men een blik werpt [illegible] internationale betrekkingen der volkeren van [illegible] en Amerika en op hunne koloniën, dat dan, op [illegible] uitzonderingen na, bescherming, tarieven, gedw[ongen] markten voor de koloniën, ja wat nog erger [illegible] kordaten, slavernij en slavenhandel, nog eene [illegible] vervullen; ik weet het, dat ons land zich daa[r] [illegible] stig onderscheidt, maar ik weet ook — en de [geschie]denis reeds alleen van de twee eerste maan[den] [van] dit jaar (1859) zoude daarvoor tot bewijs kunnen v[illegible] ken, — dat, wanneer het er op aankomt, binnen de [illegible] van ons land de waarheid van de door mij ge[illegible] leer te huldigen, deze dan helaas nog maar al [illegible] voor onderlingen naijver bezwijken moet.

Ik weet het, het is de pligt van iederen sta[at] [illegible] iedere stad, in de eerste plaats voor zich-zelve [illegible] gen, en het verdedigen zijner regten getuigt [illegible] een ontwikkelden burgerzin, doch daarom beho[illegible] algemeene om het bijzondere niet vergeten te [illegible] behoeft het voorbeeld van de Hanse niet gev[illegible] worden.

Vergunt mij eene opmerking. Een oud spre[ekwoord] zegt: een vergeten burger, een gelukkig leven [illegible] datzelfde niet waar zijn van zoovele takken [van nij]verheid, die nimmer van zich doen spreken? [illegible] neer worden zij in dien toestand verplaatst [illegible] ze aan haar eigen lot overgelaten worden. [illegible] er thans nog van gewagen, dat de landbo[uw] [illegible] ondergang te gemoet gaat, wie beweert immer [illegible] graanhandel zijn verval nabij is, en dat dan de w[illegible] van het vaderland vervlogen is. En waarom d[illegible] dat wel, wanneer er sprake is van verlaging [illegible] tarief, van verandering van het Indische, van [illegible] gen in het consignatiestelsel, enz.? Een [illegible] die alle nog in een gewrongen toestand ver[illegible] welken te bedekken tooverwoorden gebruikt [illegible] als nationaal vertier, uitbreiding van volksvlij[t]

Van Rees, (in zijn werk over Hogendorp,) [illegible] ons, hoe omsteeks het jaar 1730 de schepen [illegible] pagnie begonnen waren regtstreeks van Chin[a] [naar Ne]derland te varen, doch dat de hooge Regering [illegible] dit spoedig had weten tegen te gaan, en die [illegible] weder genoodzaakt had te Batavia te lossen. [illegible] zocht zij de zaken der kompagnie zoo veel [illegible] over Batavia te laten gaan, ten einde den [illegible] hoofdplaats en daarmede haar eigen magt en [illegible] te vergrooten. Deze bekrompene zienswijze had [illegible] ten gevolge, dat onze theehandel aanmerke[lijk] [ver]flaauwde, zoodat eenige jaren later de regtstr[eeksche] vaart op China weder moest opengesteld word[en].

En nu vraag ik, wie zijn hier meer nabij [illegible] beginselen, zij, die dat voorbeeld 130 jaren [illegible] wel wenschen te volgen, of de Suez-Commiss[ie] [illegible] die zoo naar waarheid zegt: „het is niet altijd [illegible] tend de af te leggen afstand, die tusschen de [illegible] ders den kamp om den voorrang beslist. Of zijn [illegible] Americanen op dit oogenblik van de markten [illegible] Oosten, het verst verwijderd en zijn zij daarom [illegible] sten? Is niet integendeel een aanzienlijk deel [illegible] Oostindischen handel in hunne handen? Zij [illegible] eenig ander volk toonen, wat zelfs op groote a[illegible] handelsbeleid vermag. En zouden wij, vraagt zij [illegible] wanneer wij het slechts ernstig willen, op onz[illegible] ten niet kunnen, wat zij op vreemde markt[en] brengen?"

Het doet mij genoegen, dat een blik, geworpe[n] [illegible] jaarboeken van den handel der laatste jaren [illegible] staat stelt daarop een bevestigend antwoord te [illegible] Gaat de uitvoerlijsten van Java en Madura na [illegible] zal u blijken, dat naarmate aldaar meer produ[kten] [ter] beschikking van den partikulieren handel geste[ld] [illegible] in die zelfde mate het aandeel van den Neder[illegible] toegenomen is. Terwijl dat aandeel in 1848 [illegible] ongeveer 30% bedroeg, was het in 1850, van w[illegible] stip af meer op Java beschikbaar geworden [illegible] geklommen tot 37%, in 1852 tot 40% en in 18[illegible] tot 46%. Dat zijn de schoone vruchten van het [illegible] verkeer. 't Lijdt geen twijfel, of dat beginsel, op [illegible] schaal en op grooter gebied toegepast, zal er [illegible] gevolgen hebben. Eene van de grootste [illegible] van het kultuurstelsel is, dat de inboorling [illegible] aan arbeidzaamheid gewoon geraakt is. Dan, [illegible] scheidenheid geef ik in bedenking, of het niet tijd [illegible] worden, hem van de vruchten daarvan zoo [illegible] direkt, dan toch indirekt ten zijnen behoeve, een [illegible] aandeel toe te kennen, en door hem te ont[illegible] en meerdere behoeften bij hem aan te kwe[ken] [illegible] werkzaamheid op eene natuurlijke wijze bij [illegible] te houden.

Veroorlooft mij u twee hypothesen voor te [illegible] Verbeeldt u eens voor een oogenblik, dat Noord[ame]rica nog aan Engeland toebehoorde, dat het [illegible] van Engelschen aldaar bezwaarlijk gemaakt [illegible] het katoen, de suiker en andere stapelartikel[en] [illegible] op dezelfde wijze geproduceerd werden als in [illegible]

dat die voortbrengselen voor het grootste deel markten van Londen of Liverpool onder den hamers gebragt worden. Wat dunkt u — afgezien vraag, hoe dan wel de staat der kolonie zoude vergelijking met de fiere onafhankelijke republiek, daar vinden; — afgezien van de vraag, wat billijk is, zouden Engeland's direkte voordeelen zijn, dan de indirekte, die het thans uit verkeer met de Vereenigde Staten trekt? Het moeijelijk dit te gelooven, wanneer ik alleen de waarde van den uitvoer van Groot-Brittannië naarts, in het jaar 1859, 260 millioen Ned. gulden loopen heeft.

Ten anderen verzoek ik U, u eens voor een voor den geest te stellen, dat Engeland en er zich sints twee eeuwen aan hadden laten liggen, om te zorgen voor de ontwikkeling van lingen hunner koloniën, dat ze, als een krachboom daartoe, het vestigen van bewoners van erland in de koloniën zoo gemakkelijk gemaakt als dit thans moeijelijk is, — dat mitsdien eene vrije bevolking daar verrezen ware, — zoude niet waar zijn, dat de handelsstatistieken onzer heel andere cijfers van den uitvoer daarheen de vermelden hebben dan die, welke thans hieren?

en wij het niet, dat de schoonste en vruchtlanden der wereld aan ons onderworpen zijn, boorlingen er steeds in opgebragt zijn, ons soort van hoogere wezens te beschouwen. wij dan nu ook, dien ons toegekenden rang te zijn. Geene sentimenteele philantrophie, begrepen eigenbelang, zorg voor de tijdelijke ge belangen der ons onderworpen bewoners en moet ons nopen, èn langzamerhand eene groo- van de vruchten van hunnen arbeid ten hunnen ste staan, minder zware regten van hunne eerste te heffen, èn het onze toe te brengen om voor ntwikkeling te waken. Worden eenmaal zoo- nu nog voor een groot deel braak liggende oor de spade des inlanders — voorgelicht door beeld eener vrije, zich aldaar nederzettende — tot vruchtbare landsdouwen gemaakt, worele metalen, nu nog in den schoot des aardorgen, eens aan den dag gebragt, het lijdt bij twijfel, of Moederland en Koloniën zullen er ste vruchten van plukken, de nijverheid hier r op eene natuurlijke wijze de terugwerking vinden, en de inboorlingen door vastere banden gehecht worden, dan door dwangarbeid en le tarieven. Let op het toenemende verkeer met America en Nieuw-Holland, en vraagt of het mogelijk kan zijn daar altijd een stelsel ting te handhaven?

ar: de handel, die de volkeren verbindt, brengt eemde waren ook vreemde ideeën en vreemden doch aangenomen dat wij die konden weren het geval is) dan mogen wij wel eens beat ook van ons waar is, wat nu twee jaren het Engelsche Parlement gezegd werd. „Wij Indië gekomen als eenvoudige kooplieden, wij ngzamerhand die geheele streek veroverd, maar n het niet kunnen doen, zonder al te dikwijls elen der regtvaardigheid met voeten te treden. ofgierig, wij zijn hardvochtig, wij zijn onbillijk Het zijn waarheden, onaangenaam om te verkonom aan te hooren, doch het zijn waarheden. n er groot belang bij om over Indië te heerij hebben een nog grooter belang bij de heeran 't geen waarheid en regtvaardig is. Een er om onze magt aldaar te wettigen, doch ook n, dat is: mede te werken tot de welvaart en van het volk, dat aan ons onderworpen is." eg ik van ons land, wat die spreker van het e: „Ik ben Nederlander, maar er zijn voor heiliger en hooger belangen, dan de grootheid Vaderland, en die zijn de vorderingen van chdom in welvaart, beschaving en redelijk-

n, terwijl het nog tijd is, ons gespiegeld aan beeld van Spanje en Portugal, en bedacht, dat — gelijk daar — een onnatuurlijke toestand de invoer zelfs niet eenigermate in verhouding uitvoer staat. Noemt mij een land, waar de luttel is, als op Java, — waar den inboorling gulden, zegge één gulden, 's jaars overblijft, buitenlands gefabriceerde katoenen goederen besteden, en van welken zuren arbeid is die gulnog de vrucht, en wat worden er nog niet van lden voor regten geheven! — Liever die gulden eld, ja vertiendubbeld, — waarvan het Moedermaal de renten zal trekken, — dan getracht meer gulden af te knibbelen, 't welk slechts zoo duren, tot dat er niets meer van overblijft. wij reeds nu gebeuren, dat Engelands aanin toe-, het onze afneemt. Terwijl Engelands in den invoer in 1853 nog slechts 17% bedroeg, in 1857 reeds tot op bijna 24% geklommen, het ontegen — in weerwil van alle mogelijke bescherhet zoogenaamde voordeel van het Moederin alle geval ten nadeele der kolonien — in dat gedaald van 42 op 34%.

cijfers houd ik hun voor, welke geneigd zijn mij pie te beschuldigen, niet bedenkende, dat het dagen evenzeer waar kan zijn, als nu 80 jaren toen Adam Smith zijn beroemd werk uitgaf; dat wat in eene eeuw zoo al niet als de groot- althans als eene kapitale dwaasheid bewordt, dikwijls in eene volgende als eene otelijke waarheid gehuldigd wordt, waaraan mensch getwijfeld wordt. — Zoo waar is Mill zegt: „Eeuwen zijn evenmin onfeilbaar idus, iedere eeuw heeft onderscheidene meevoor waar gehouden, die door opvolgende eeuverworpen, en het is even zeker, dat ondernu algemeen gehuldigde denkbeelden door eeuwen voor ongerijmd zullen verklaard worhet waar is, dat andere, waaraan door vroeen niet getwijfeld werd, door ons zijn ver- Zoo veel geloof ik evenwel, dat in den tegenwoordigen toestand der maatschappij waar is, dat 't geen vroeger voor den oorlog, nu voor den handel weggelegd is. In hem ligt de voornaamste oorzaak van het verkeer, dat tusschen de volkeren plaats grijpt. Dat verkeer is altijd geweest, doch is inzonderheid in onze dagen de hoofdbron van allen maatschappelijken vooruitgang De handel heeft ons het eerst geleerd, den rijkdom en den voorspoed van andere volkeren met goede oogen aan te zien. Waar vroeger ieder, die zijn land lief had, alle andere landen, behalve het zijne, arm en weerloos wenschte, ziet hij nu in hun bloei zijne welvaart." — Dit zelfde is ook waar van de betrekking tusschen Moederland en kolonien. — IJdel was het, om alleen van zedelijken invloed gevoelens van broederschap en vrede te verwachten, zoo lang niet een gemeenschappelijk belang daarbij in het spel kwam, en dat heeft de handel voor ons gedaan. Hij is het, die de wederkeerige belangen meer en inniger verbindt, en daardoor meer en meer de strekking heeft, om het eene volk van het andere afhankelijk te maken; op die wijze de banden, welke hen verbinden, naauwer toe te halen en het denkbeeld van oorlog met den tijd te doen verdwijnen. En daar het alleen de door dezen geesel aangerigte verwoestingen zijn, welke den vooruitgang van den menschelijken geest en mitsdien der maatschappij voor een tijd lang kunnen tegenhouden, of misschien zelfs weder doen teruggaan, zoo geloof ik niet te veel te beweren, wanneer ik zeg, dat èn de uitbreiding van den wereldhandel, èn de opheffing der belemmeringen, die de kolonien beletten daaraan deel te nemen, het meest geschikt zijn, om den vooruitgang der maatschappij, van de denkbeelden en van het karakter des menschelijken geslachts te bevorderen.

TELEGRAM VAN SAMARANG.

Heden, 1 September, 9 uur 10 minuten.

Heden ochtend is de doodstraf voltrokken aan negen Zwitsers.

Alles is rustig afgeloopen.

BATAVIA.

Sedert eenige dagen valt de tijdbal niet meer op den uitkijk alhier, tot groot ongerief der zeelieden. Naar wij vernemen, is de daarmêe belaste persoon ziek. Men vraagt, of hierin niet voorzien kan worden?

— Van Samarang berigt men ons, dat alles er volkomen rustig is, en de krijgsraad onvermoeid en bijna onverpoosd met zijn werk voortgaat. Van andere plaatsen is evenmin iets ongunstigs te berigten. Wij hopen en vertrouwen, dat, mogten er nog kwaadwilligen ergens schuilen, dezen door de gebeurtenissen te Samarang voor goed mogen afgeschrikt zijn, het voorbeeld der ongelukkigen in de 2de militaire afdeeling te volgen, als ook dat het betere gedeelte des legers steeds door een voorbeeldig gedrag in alle opzigten hun uniform en vaandel tot eere mogen zijn.

— Met primo Januarij 1861 zal door de firma Eekhout en Co., die zich te Makasser als boekhandelaar vestigt, worden uitgegeven: *Macassaarsch Weekblad*, dat telken Zaturdag in folio formaat zal verschijnen, en o.a. zal bevatten; bekendmakingen van het bestuur te Makasser, gouvernements besluiten, nieuws-, handels- en scheepsberigten, enz., terwijl de uitgevers zich tevens bereid verklaren, alle stukken onverschillig van welken aard, mits niet strijdig met de wet, op te nemen. De abonnementsprijs *per jaar* bedraagt voor Makasser *f* 12.—, voor Java *f* 15.—, voor Nederland *f* 18.— Te Batavia kan worden ingeteekend bij den uitgever dezer.

Wij wenschen dezer nieuwe onderneming allen mogelijken bloei en voorspoed.

Batavia. — Ten vervolge van het voorkomende in ons nommer van 18 Augustus, nopens de reis van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal over de westelijke helft van het eiland Java kan thans weder het navolgende worden medegedeeld.

In den vroegen morgen van 17den Augustus jl. van Cheribon vertrokken zijnde, is de Gouverneur-Generaal, na onderweg den stoomrijstpelmolen Boedhiradja van den heer J. F. Heckler in alle bijzonderheden te hebben bezigtigd, tegen den middag te Indramaijoe aangekomen en aldaar aan de adsistent-residents woning afgestapt.

In den namiddag werd na de bezigtiging der landsgebouwen door Zijne Excellentie een plaatselijk onderzoek ingesteld naar den toestand van de rivier Tjimanok, die, niettegenstaande de daartegen bij herhaling aangewende middelen en kostbare werken, sedert ettelijke jaren haren loop heeft veranderd en thans langs de Rambatan, eene vroegere aftapping, die van lieverlede door de kracht van den stroom de eenige afwatering geworden is, naar zee stroomt, terwijl de hooge wenschelijkheid bestaat, om genoemde rivier haren loop weder te doen nemen langs hare vroegere, thans reeds verzande bedding, en zoo doende het water weder langs Indramaijoe naar zee te doen stroomen.

Den volgenden dag heeft de Gouverneur-Generaal zich naar Madjalengka begeven, alwaar zijne Excellentie, na onderweg het sluiswerk van Doetamati in oogenschouw te hebben genomen, aan de woning van den regent is afgestapt.

Van daar heeft Zijne Excellentie den 16 Augustus de reis tot Sumedang voortgezet, alwaar zij mede in de regentswoning haren intrek heeft genomen en in den namiddag de inlandsche school en de gevangenis heeft bezocht.

Den 20sten Augustus heeft de Gouverneur-Generaal de terugreis tot Bandong vervolgd, en is aldaar even als de vorige maal aan de woning van den regent afgestapt.

In den vroegen morgen van den 21sten Augustus van Bandong naar de afdeeling Krawang vertrokken zijnde, is Zijne Excellentie omtreeks den middag ter hoofdplaats Poerwakarta aangekomen en aan de adsistent-residents woning afgestapt, alwaar de ambtenaren en notabelen uit de gansche afdeeling vereenigd waren en aan Zijne Excellentie werden voorgesteld.

Den volgenden morgen werd na de bezigtiging der verschillende landsgebouwen en van de Europesche en inlandsche scholen door den Gouverneur-Generaal aan belanghebbenden audientie verleend, terwijl in den avond van dien dag een diner werd gegeven, hetwelk door de te Poerwakarta aanwezige ambtenaren en notabelen werd bijgewoond.

Den 23sten Augustus te Bandong teruggekeerd zijnde, nam Zijne Excellentie in den namiddag de inlandsche school en de voornaamste landsgebouwen aldaar in oogenschouw. Van daar is de Gouverneur-Generaal den volgenden dag weder afgereisd, en na een kort oponthoud te Tjandjoer in den namiddag aan het landhuis te Tjipanas aangekomen.

Na de twee volgende dagen aldaar te hebben doorgebragt, is Zijne Excellentie den 27sten Augustus naar Buitenzorg vertrokken, alwaar zij tegen den middag in goeden welstand aan het paleis is afgestapt.

Lampongsche distrikten. (Julij) — De toestand des lands was gunstig.

Het distrikt Semangka werd door den resident bezocht.

De padioogst was op vele plaatsen zoo ruim, dat men voor 2 jaren voedsel in voorraad heeft.

De gezondheidstoestand liet hier en daar te wenschen over, ten gevolge van de veranderlijkheid van het weder. Koude nachten en zeer warme dagen, vergezeld van drooge Z. O. winden, wisselden elkander af.

Van de aan zee gelegene plaatsen der residentie kwamen ter hoofdplaats aan drie en vertrokken derwaarts acht praauwen.

Van Java en elders kwamen ter hoofdplaats aan 36 en vertrokken 33 vaartuigen.

De handel was levendig.

De invoer bestond uit: *f* 17525 aan zilver en 562 pikols rijst.

De uitvoer uit: *f* 18870 aan zilver, 609 pikol gomélastiek, 551 pikol damar, 67 pikol koffij, 6 pikol peper, 10 pikol kapas, 270 bossen rotting, 72 kati vogelnestjes, 10750 stuks klappers.

Gedurende de maand Julij werden afgemaakt: 1 tijger, 23 rhinocerossen en 3 kaaimans en werden 30 kaaiman-eijeren aangebragt, voor welk een en ander *f* 308 aan premiën is uitbetaald. (*Jav. Ct.*)

Soerabaija, 27 Augustus. Gisteren nacht hebben 3 soldaten van het 13e Bataillon woorden gehad over eene flesch jenever in de kampong Pabean, welke twist zoo hoog is geklommen, dat een Belg zijn makker een houw met een kapmes heeft gegeven, zoodat een gedeelte van het oor af was en de halve hals openlag. De lijder is onverwijld naar het hospitaal gebragt en zoo men zegt, aan zijne wonde overleden. De vermoedelijke dader, die zich onmiddelijk tusschen de vertrekkende militairen geschaard had, is nog bij het embarkeren gearresteerd geworden.

— Gister is van de bamboezen kazerne, in de stad gekazerneerd, het linker halve 14e Bataillon Infanterie.

— Gisteren morgen om 5 uren is van de stads kazerne alhier afgemarcheerd het regter halve 13e Bataillon Infanterie met den staf en is nog voor 6 uren, onder het spelen der beide muziekkorpsen van het 14e en 6e Bataillon, aan de waterfabriek in de beste orde geëmbarkeerd. Onder een herhaald hoerah, werd afscheid genomen van vele belangstellenden, zoowel HH. officieren als ingezetenen, die in grooten getale aanwezig waren. (*Soer. Ct.*)

Soerabaija, 24 Augustus. Wij vernemen dat sedert eergisteren weder zeven Zwitsers waren verdwenen, waarvan twee heden ochtend door de loodsboot aan de policie werden overgeleverd: beiden hadden zich aan boord van een Engelsch schip begeven, doch werden bij het uitloodsen door den kapitein niettegenstaande hun matrozenkostuum ontdekt als militairen, en met genoemde loodsboot teruggezonden. De vijf anderen hebben zich-zelven weder aangemeld, na de moeijelijkheid te hebben ondervonden om veilig weg te komen.

Soerabaija, 27 Augustus. Op den 30 September aanstaande zal te Sidho-Ardjo voor de derde maal eene veemarkt worden gehouden.

Het heeft de aandacht getrokken dat deze instelling aanvankelijk met zoo grooten aanvoer van vee uit die afdeeling-zelve gevoed, ook niet in naburige en meer verwijderde afdeelingen de gedachte heeft gaande gemaakt, om ook derwaarts vee ten verkoop te zenden, want het ligt toch in den aard der zaak, dat deze markten, niet van elders toevoer ontvangende, den veestapel uit die afdeeling zouden verminderen en alzoo tot staking eener zoo nuttige instelling leiden.

Wij vestigen daarop de aandacht en verwachten, dat door autoriteiten de noodige wenken zullen worden gegeven, die den Javaan zullen nopen van deze veemarkten gebruik te maken en, kan het zijn, aanleiding zullen geven, om meerdere dergelijke instellingen in het leven te roepen.

De massa slagtvee, die van Sumanap, en het groot getal ossen, dat van Bali naar Java wordt aangevoerd, alsmede een belangrijke hoeveelheid karbouwen, die uit de residentie Bezoeki en de assistent-residentie Banjoewangi langs den grooten postweg worden vervoerd, zouden zoovele bronnen kunnen zijn, om deze veemarkten te voeden. (*Oost-post.*)

ENGELAND.

De *Morning Chronicle* bevat het verhaal eene geheime zamenzwering, die te Rome bestaan en ten doel hebben zou, in het belang der Legitimistische partij, de gemoederen in Frankrijk tegen de regering op te hitsen, en aldaar wederstand en onlusten te verwekken. Aan het hoofd van het besturend komité staat, volgens den berigtgever, de hertog Salviati, die geheel aan den invloed zijner moeder, eene la Rochefoucauld, en van zijne vrouw, eene Belgische dame, onderworpen is, welke beide op hare beurt onder den invloed der Jezuiten staan. De geheime bijeenkomsten worden in het paleis Pamfili gehouden. Aan genoemd komité sluiten zich de prelaten de Merode, Bedini, Borromeo en Berardie, als tolken der kardinalen Wieseman, Villecourt en de Reissac, aan. De zaak is op dezelfde wijze als die van Mazzini georganiseerd; in verschillende orden namelijk zijn geheime komités aangesteld, wier taak het is inlichtingen ten opzigte der ingezetenen te geven, en wel volgens de opgaven, die zij van de pastoors, de openbare en geheime politie moeten

inwinnen. Naardien de zaken in Frankrijk al meer en meer een ernstig aanzien krijgen, is voor dit geheim gouvernement te Rome een voorzitter gekozen in den persoon van Mgr. Laschiavo, een door den koning van Napels aanbevolen Calabriër, en tot sekretaris de heer Pasqualoni, die in de dienst der Pauselijke politie staat. Het bestuurend komité tracht zijn boven vermeld doel door de medewerking der nuntiussen, der legitimisten, der bisschoppen en overige geestelijken in Frankrijk te bereiken.

FRANKRIJK

Parijs, 6 Julij. Eergisteren is in het park Villiers, bij Neuilly. de 84ste verjaardag gevierd van de stichting der Americaansche republiek. De ambassadeur der Vereenigde Staten presideerde het feest en toonde in eene redevoering de noodzakelijkheid aan van een verbond tusschen de Vereenigde Staten en Frankrijk.

— De 3000 orpheonisten hebben bij hun vertrek uit Londen ieder een Franschen bijbel ten geschenke ontvangen; de ambtenaren der douanen in Frankrijk waren door dit groote aantal bijbels zoo verschrikt, dat zij die hebben aangehaald en in beslag genomen.

— De politie heeft aan een uitgever alhier verboden, eene medaille ter eere van Garibaldi uit te geven.

— De in Polen en Hongarije heerschende beweging heeft aanleiding gegeven tot krachtige protesten van den kant der Russische regering. Deze beweging zou namelijk, naar men beweert, door Fransche agenten zijn in het leven geroepen, en het Russische kabinet heeft daaromtrent inlichtingen van den Franschen ambassadeur te St. Petersburg gevraagd. Ook heeft graaf Kisselew zich te dezen opzigte tot den heer Thouvenel gewend.

— Digt bij Pierrefonds is eene stad gevonden, bedolven onder de asch. Er is een Romeinsche schouwburg ontdekt en een tempel aan Apollo gewijd.

— Men schrijft uit Marseille, dat er aldaar een feit is gebeurd, hetwelk bewijst, dat de haat, welke tusschen de Napolitanen en Piëmontezen en vooral de Toskaners heerscht, sedert de laatste gebeurtenissen in Italië nog niet verminderd is. Twee vaartuigen, het eene onder Sardinische en het andere onder Napo itaansche vlag, lagen nevens elkander ten anker.

Sedert eenige dagen hadden de Toskaners beleedigende woorden tegen den koning van Napels laten hooren; de Napolitanen beantwoordden die en hieruit ontstond eene worsteling; de Toskaners beklommen het Napolitaansche vaartuig, en na eene hevige vechtpartij rukten zij de Napolitaansche vlag af en scheurden ze aan flarden. De Napolitaansche kapitein heeft eene aanklagt bij zijn konsul ingediend, en het Sardinische vaartuig is, op bevel der overheid, in beslag genomen. Gisteren werd dit beslag op hooger bevel ingetrokken; doch men zegt, dat de Toskaansche equipage zich voor de justitie zal moeten verantwoorden voor de beleediging, welke zij der vlag eener bevriende natie heeft aangedaan.

— Ten gevolge van den dood van prins Jerôme, is de graaf de Castellane bij ancienniteit de oudste der maarschalken van het keizerrijk geworden.

De elf nog levende maarschalken zijn de volgende:

Maarschalk Vaillant,	benoemd	11	December	1851
» Magnan,	»	31	»	1852
» de Castellane,	»	31	»	1852
» Baraguay-d'Hilliers,	»	28	Augustus	1854
» Pélissier,	»	12	Septemb.	1855
» Randon,	»	18	Maart	1856
» Canrobert,	»	18	»	1856
» Bosquet,	»	18	»	1856
» Mac-Mahon,	»	6	Junij	1859
» Regnault de Saint-Jean d'Angely,	»	6	»	1859
» Niel,	»	25	»	1859

Door het overlijden van den admiraal Parseval Dechênes, heeft Frankrijk nog slechts een admiraal, namelijk den heer Hamelin, minister van marine.

ITALIE.

Turijn, 2 Julij. Het revolutionaire komité te Napels heeft het volgende besluit uitgevaardigd: »Verscheidene welgezinde en vaderlandslievende mannen hebben den wensch geuit, om in Napels een opstand te bewerken en het goede voorbeeld onzer broeders op Sicilië na te volgen.

»Overwegende dat dit nog voorbarig is; dat dit tot veel bloedvergieten zou aanleiding geven en den geregelden loop der omstandigheden verhinderen; dat derhalve de goede zaak zou benadeeld worden in plaats van bevorderd, zoo hebben wij besloten:

1°. Tot op nader bevel moet de grootste orde in de hoofdstad heerschen.

2°. Men zal eene waardige houding blijven in acht nemen en elk conflict met de agenten der regering zorgvuldig vermijden.

3°. Iedere schijnbare koncessie der regering, afgeperst door den drang der omstandigheden en bestemd om de geheele ten uitvoerlegging van het nationale beginsel tegen te gaan, zal met diepe minachting worden verworpen".

Uit Messina wordt van den 25sten Junij het volgende gemeld: »De onrust, die alhier heerschte, is tot verdooving overgegaan. Dit is toe te schrijven aan de aankomst der Napolitaansche troepen, welker getal dagelijks toeneemt en spoedig 25,000 man zal bedragen. Deze troepen zijn uit zeer vreemde bestanddeelen zamengesteld. In den nacht van den 23sten op den 24sten zijn, ten gevolge van een valsch alarm, twee huizen geplunderd door de soldaten, welke de orde en den vrede moesten beschermen; gelukkig hadden de eigenaars de stad verlaten, want anders waren er gruwelen gepleegd. Op de regtmatige aanmerkingen van de konsuls aan generaal Russo heeft deze geantwoord, dat hij gebeurde betreurde, doch eene herhaling niet kon verhinderen. De insubordinatie is tot den hoogsten trap geklommen; de soldaten houden het voor voordeeliger naar Garibaldi over te loopen en de officieren geven het voorbeeld daartoe; zeventien hunner hebben Messina verlaten en hebben de voorposten van de Garibaldische troepen bereikt; twee onderofficieren waren minder gelukkig, zij zijn achterhaald en gefusilleerd. De nachtdienst wordt streng waargenomen; alle poorten worden streng bewaakt".

— De *Opinion Nationale* meldt het volgende: »Men meent den bedrijver van den aanslag op den heer Brenier ontdekt te hebben. Onze korrespondent zegt, dat men hem heeft herkend; het is de beruchte Manella, de algemeen bekende handlanger van de Napelsche politie. Men heeft hem nog niet kunnen aresteren. Een andere brief, met de *Hermus* aangebragt, verzekert echter, dat men hem in hechtenis heeft genomen en aan den Franschen admiraal, aan boord van de *Bretagne*, heeft uitgeleverd. De beruchte Ramfragna, een der meest gevreesde sbirren van de Napelsche politie, heeft eene schuilplaats op de *Hermus* verzocht; de kapitein heeft hem echter teruggezonden. Ridder Ajossa heeft de vlugt genomen op de *Eylau* en is met de *Hermus* naar Frankrijk vertrokken. Aan boord van laatstgenoemd schip bevinden zich ook 29 Jezuiten, die van Palermo zijn gekomen".

— Eene partikuliere korrespondentie uit Napels meldt het volgende, aangaande het gebeurde op den 27sten en 28sten: »Al de kommissariaten, de plaatsen van valsche aanklagt, van onregt, van verrraad, waar de gemeenste komplotten tegen brave menschen werden gesmeed, waar meineed, kwade trouw en de laagste ondeugden werden beloond, zijn verbrand. De Baraccani (lazzaroni, die tot het volk behooren, in tegenoverstelling van de Luciani, welke door de regering tot het doen van manifestatiën worden aangewend) hebben die schuilhoeken der misdaad aangevallen en onder de luide toejuichingen der menigte, meubelen, kleederen en alle papieren uit het raam geworpen. De menigte verscheurde die allen dadelijk. Op deze wijze werden alle geheime aanklagten, alle valsche bewijzen van denkbeeldige zamenzweringen vernietigd; het zwarte boek, dat iederen avond met de lasterlijkste leugens werd bijgehouden, bestaat niet meer. De vrouwen wierpen zich met woede op die papieren en verscheurden ze onder het storten van vreugdetranen; de mannen lazen ze aan de menigte voor en staken er den brand in. Dat sommigen zich over deze ten uitvoerlegging van het regt door het volk bevreesd maken, is zeer gemakkelijk te begrijpen, maar daarom mogen zij het gebeurde niet verkeerd voorstellen. Dat er sbirren zijn gedood, is niet onwaarschijnlijk, maar de verzekering kan worden gegeven, dat de lazzaroni geene andere huizen dan de politiekommissariaten hebben aangevallen, dat zij de gevonden gelden aan de geestelijkheid hebben gegeven, om aan de armen uit te deelen en dat er niet de minste daad van vandalismus is gepleegd. Er is regt gedaan, er is toegegeven aan de regtvaardigheid, zoo als die in ieder hart is gegrifd en niet zoo als de wetten van eene gehate regering die voorschrijven!"

— Uit Rome wordt gemeld, dat in het hospitaal van den Heiligen Geest meer dan 200 zieken liggen, allen vreemdelingen, die als vrijwilligers aldaar waren aangekomen. Hunne ziekte wordt daaraan toegeschreven, dat zij geen geld ontvangen en dus aan ontberingen van allerlei aard bloot staan.

De 450 Ieren, die onlangs zijn aangekomen, zijn in opstand geraakt. Door den wijn verhit, hadden zij oproerige kreten aangeheven; een officier, die hen tot de orde wilde brengen, werd aangegrepen en slechts door de hulp van een anderen officier, die met den sabel op de oproerlingen insloeg, gered; een aantal der Ieren hebben de vlugt genomen.

De heer de Lamoricière heeft moeite gehad de orde te herstellen; hij heeft besloten om, even als in Engeland, de stokslagenstraf bij het leger in te voeren.

— Het volgende is te Napels aangeplakt:

»Vertrek van de politie.

»De politie is naar de andere wereld verhuisd.

»Zij heeft gisteren avond haar testament gemaakt.

»Zij heeft hare zonden vermaakt aan de lafhartigen en de vijanden der natie. en deze hebben zich belast met de betaling harer schulden.

»Te middernacht heeft de politie hare afreis aanvaard.

»De duivel heeft zich belast met haar te transporteren.

»Na de uniform van Morbillo, het kamizool van Campagne, de broek van Despanolis aangetrokken en den hoed van Mensurati opgezet te hebben, is de duivel begonnen met zijn wagen te besturen.

»De wagen nam zijn weg over een met het bloed van ongelukkigen doorweekten weg.

»De wielen kraakten, terwijl zij de beenderen der slagtoffers verpletterden.

»De wind werd te weeg gebragt door de zuchten der ongelukkigen.

»De duivel, die toch zeer hardvochtig is, kon zich, naar men mij verzekert, niet goed houden en zeide op teederen toon: De Napelsche politie was nog slechter dan ik.

»Deze woorden uitsprekende, gaf de duivel een schop tegen het voertuig en liet wijlen de verfoeijelijke Napelsche politie aldus in den afgrond tuimelen.

»Daarna begon de duivel te lagchen, uitroepende: *Leven de brave lieden! Leven de dapperen!*"

Opmerkingen naar aanleiding van het artikel voorkomende in het Bataviaasch Handelsblad van 25 en 29 Augustus jl., **De Europesche Soldaat in Indië.**

> La nature humaine est ainsi faite, que chacun est plus content de soi-même que des autres et a plus de foi dans ses oeuvres que dans les leurs.
> Guizot.

De Redaktie van het Bataviaasch Handelsblad is sedert eenigen tijd in andere handen overgegaan, doch de taak waaraan zij met onverdroten ijver en inspanning arbeidde, zal niet onafgewerkt gelaten worden: het Handelsblad gaat even als vroeger voort de questions brûlantes van den dag te behandelen en het Gouvernement van Nederl.-Ind. als geïmproviseerd adviseur voortelichten en te raden.

Geen wonder dan ook dat de tegenwoordige redaktie van dat blad met gretige handen de gelegenheid aangrijpt, om haar oordeel eens te zeggen over den militairen opstand te Samarang en de oorzaken van die noodlottige gebeurtenis na te vorschen.

Die oorzaken, de redakteur heeft er een onderzoek naar ingesteld en ze gevonden, niet in de slechte elementen, waaruit het korps vreemdelingen is zamengesteld, dat het oproer smeedde, niet in den geest van verzet boven alle tucht, welke die vreemdelingen ook reeds in Europa bezielde en op de pleinen te Napels slechts door kanon-vuur bedwongen werd; — neen, in de regtmatige grieven welke de Europesche soldaat in Ned. Ind. heeft en die hem over het algemeen tot ontevredenheid stemmen. Wij moeten dit, al bleek het ons te voren nimmer, al geloofden wij in integendeel, dat er aan de verbetering en veraangenaming van het lot van den soldaat hier te lande, voortdurend en naar vermogen, werd gearbeid, — wij moeten dit wel gelooven, want de redakteur heeft er een onderzoek naar ingesteld en dat kan natuurlijk niet [illegible] aarzelt dan ook niet de grieven optesommen, welke dat [illegible] aan het licht heeft gebragt, hare regtmatigheid te erkennen [illegible] middelen van redres aantegeven. Die grieven bestaan dan hierin: het eergevoel van den Europeschen soldaat wordt [illegible] noegzaam opgewekt, zijne officieren drukken dat integendeel al neer, behandelen hem uit de hoogte, nemen bij de spelen [illegible] spanningen van den soldaat een statigen afstand in acht [illegible] even deftig en behouden daarbij eene koele waardigheid. [illegible] heeft de soldaat gebrek aan uitspanning, hij leest oud nieuws [illegible] kantine, immers couranten die vijf dagen oud zijn, zijn glas [illegible] ver moet hij aan het buffet uitdrinken en mag het niet aan [illegible] fel medenemen, boeken uit de leesbibliotheek worden hem [illegible] strekt, maar de gelegenheid om in de middaguren schaak- [illegible] domino te spelen, wordt hem niet gegeven, zijne dranken [illegible] den beter kunnen zijn en verkrijgbaar tegen lager prijs, het [illegible] derzoek van den redakteur heeft aan het licht gebragt, dat [illegible] bier in Indie kan verstrekt worden tegen 20 centen en [illegible] goede kwaliteit tegen 40 centen de flesch. Voorts is de [illegible] van den soldaat niet genoegzaam verlicht, is zijn koffij [illegible] pelijk slap, zijn schoeisel slecht, zijn soep en rijst eentonig [illegible] loon na aftrek der menigte onkosten te gering, en zijn de [illegible] re promenades vermoeijend, vervelend en slecht gekozen. Eindelijk wordt de soldaat verstoken van de bemoediging en het onder[illegible] van de zendelingen, die uit de kazernen geweerd worden.

Dit zijn in substantie de regtmatige grieven, welke de [illegible] pesche soldaat volgens den redakteur van het Bataviaasch Hand[illegible] aanvoeren kan. En nu de middelen van redres? Vooreerst [illegible] redakteur de officieren van het Ned.-Ind. leger uit den rijken sch[illegible] ner levenservaring op de doelmatigste wijze, om met den soldaat [illegible] tegaan. Zij kennen die natuurlijk niet, geen nood, de redakteur [illegible] ook hier raad. In zijne politieke receptenkraam houdt hij [illegible] kwaal het geneesmiddel gereed, men passe het slechts [illegible] zal wel bruikbaar worden bevonden. De officieren worden [illegible] wekt om het eergevoel van den soldaat beter op te wekken [illegible] vooral niet neertedrukken, zij worden gewezen op de mag[illegible] het tooverwoord *l' honneur*, waarmede Napoleon zijne soldaten [illegible] den dood joeg en de door den redakteur vurig bewonderde [illegible] baldi het heden ten dage nog doet. Eene ruime applicatie van [illegible] tooverwoord kan volgens den redakteur van het B. H. wonderen [illegible] doen, daarmede vormt men van bandieten helden. Voorts [illegible] ren de officieren meer cordialiteit jegens den soldaat aan den [illegible] te leggen en bij bijzondere gelegenheden met hem aan den [illegible] te fraterniseren. De lezing van den omgang met den soldaat [illegible] Warren's l' Inde Anglaise wordt hun bijzonder aanbe[illegible] wijders moet den soldaat meer uitspanning worden gesch[illegible] hem moet veroorloofd worden zijn glas jenever in de kantine [illegible] de tafel medetenemen, de dranken moeten beter en tegelijk [illegible] kooper worden, schaak-, dam- en domino-spelen moeten hem [illegible] verstrekt, populaire voorlezingen over onderwerpen uit de ge[illegible] denis en natuurkunde enz. voor hem worden gehouden, [illegible] fij moet sterker worden, de soep en rijst minder eentoonig [illegible] schoeisel beter, om de 5 dagen moeten hem 20 centen meer [illegible] hij thans geniet, worden uitgereikt, de militaire promenades [illegible] zoo worden ingerigt, dat zij onder het genot van bier en [illegible] langs andere, door den redakteur aangegeven bekoorlijke [illegible] tot vurig gewenschte recreatie wordt. Eindelijk moeten [illegible] lingen ongehinderd tot den soldaat worden toegelaten.

Dat nu de schuld van die grieven grootendeels op de sch[illegible] geladen wordt van de officieren van het Ned. Ind. leger [illegible] het gouvernement, den gewonen zondebok van elken publi[illegible] kunnen er vrede mede hebben, al stemmen wij er niet [illegible] eerstgenoemden zullen zich-zelven wel weten te verdedigen [illegible] hoeven daartoe onze hulp niet, en het gouvernement moet [illegible] wel zoo gewoon zaken aan de gedurig op hetzelve gerigte aan[illegible] en schimpscheuten, dat het eindigt met daarvan geene [illegible] notitie meer te nemen. Dat de redakteur van het B. H. [illegible] heeft kunnen vinden, om dit brandend artikel juist te pla[illegible] het oproer naauw bedwongen en het publiek nog niet be[illegible] is van den schrik en de ontsteltenis, door de mare daarvan [illegible] oorzaakt, dat hij niet inziet, dat hij olie in het vuur werpt [illegible] de zaden van misnoegen en wrevel ook onder de trouw ge[illegible] Europesche troepen uitstrooit, — ook daarover willen wij hem [illegible] niet hard vallen, het valt een publicist in den regel te moei[illegible] aan de vleijende stem van het ijdelheids- duiveltje te w[illegible] dat hem influistert om eens flink weg zijn gevoelen over het [illegible] werp van den dag te zeggen, om zijne wijze lessen niet terug [illegible] den, al worden daarbij dan ook de regels van gewone m[illegible] lijke omzigtigheid uit het oog verloren en de gemoederen [illegible] gisten gebragt.

Maar als hij zoo ver gaat van te beweren, dat het publiek [illegible] Ned. Ind., waartoe ook wij behooren, schuld draagt aan het [illegible] ten bloed, omdat dat publiek den soldaat terugstoot en als [illegible] ria behandelt, dan beweren wij dat de redakteur van het [illegible] eene beschuldiging uitbrengt, die hij niet kan staven en [illegible] wij daartegen ten krachtigste te protesteren. Wij herinneren [illegible] de redakteur van het B. H. eenige jaren geleden eens [illegible] dat men in Indie om gezond te blijven eigentlijk altijd iets [illegible] hebben, *qui foutte le sang*, het schijnt wel, dat hij er op [illegible] om dien gezondheidsregel aan het geheele Indische publiek [illegible] dringen, door hetzelve met zijne beschuldiging in het aangezigt [illegible] slaan en daardoor het bloed in beweging te brengen. Wie [illegible] stoot hier den soldaat? wie behandelt hem als een paria? [illegible] stooten van onzen kant, onderstelt pogingen tot toenadering [illegible] zijne zijde; waar worden die gedaan, waar worden die, wanneer [illegible] gedaan, zijn, afgewezen? De klasse van burgers, waaronder de [illegible] in Europa zijn gezellig verkeer zoekt, omdat hij in dan [illegible] haar is gesproten, omdat zij zijns gelijken uitmaakt, [illegible] in Indie niet, dit is, wij geven het toe, een gemis voor den [illegible] maar een gemis, waarin het publiek, noch het gouvernement [illegible] voorzien, dat hij zich moet getroosten, even als iedereen [illegible] klimaat het gemis van genoegens moet getroosten, die hij in [illegible] smaken kon.

Poogt nu de soldaat zich een vergoeding van dat gemis [illegible] zorgen, door zich in onze gezelschappen in te dringen? Het [illegible] het eerst, dat wij dit hooren; wij voor ons kennen den soldaat [illegible] ook te veel gezond verstand toe, dan dat hij de leegte, die [illegible] gevoelt, zou trachten aantevullen door den omgang te zoeken [illegible] menschen boven zijn stand, in wier gezelschap hij zich niet [illegible] zijn gemak zou gevoelen. Maar het is eene beleediging, [illegible] redakteur van het B. H. het publiek aandoet, wanneer [illegible] verwijt, dat het den soldaat verstoot en als een paria behandelt [illegible] is eene beleediging van zijn kant, wanneer hij de onderst[illegible] uit, dat wij niet zouden weten, *dat de soldaat is een mensch*, [illegible] warme belangstelling, die zich hier bij elke gelegenheid [illegible] lot van den soldaat openbaart, de milde giften, met ruime [illegible] ten zijnen behoeve gegeven, de eerepoorten voor hem [illegible] het tal van toeschouwers dat zijne inscheping naar eene [illegible] vergezelt of hem bij zijne terugkomst inhaalt, zijn zoo [illegible] wijzen van het tegendeel. Waar feiten zoo luide spreken, zijn [illegible] verdere uitweidingen overbodig.

Maar wat eischt de redakteur dan eigentlijk van het [illegible] publiek? Hij is hier spaarzamer met zijne geneesmiddelen, [illegible] genover de officieren en de landsregering, maar hij geeft [illegible] eenige ten beste, hij roept ons op, om aan gemeenschap[illegible] lief hebberij-tooneelen en concerten met den soldaat deel te [illegible] om hem te voet of te paard bij het doen eener militaire pro[illegible] de te vergezellen, waarbij wij dan menig interessant verhaal [illegible] nen hooren van den Krim-oorlog of uit Napels. Kortom [illegible] hem te fraterniseren, evenals de Parijzenaars zulks bij de [illegible] komst der Turco's en Zouaven met deze gedaan hebben.

De schrijver houde het ons ten goede, dat wij de waarde [illegible] raadgevingen in twijfel trekken.

Wij gelooven niet, dat de soldaat op dat fraterniseren [illegible] zoude zijn. Ieder mensch beweegt zich het liefst in den [illegible] waarin hij te huis behoort, waar hij zijns gelijken vindt, [illegible] hij vrij en ongedwongen kan omgaan, omdat zijne maatsch[illegible] lijke positie met de hunne niet of weinig verschilt. Waar [illegible] zonderingen op dien regel bestaan, ontspruiten zij gewoonlijk [illegible] uit edele motieven. Maar evenmin als de soldaat op onzen [illegible] lijkschen omgang kan gesteld zijn, begeeren wij den zijnen, [illegible] ook zijn lot met belangstelling gadeslaan en hem in zijn [illegible] achting toedragen, omdat hij in eene geregelde [illegible] min gemist kan worden, als b. v. landbouwers, [illegible]

..., Het gejubel der wufte Parijzenaars en hun fraterni- Zouaven en Turco's boezemt ons wijders weinig sym- omdat wij daarin meenen te zien meer de ontboezeming ...alijke ijdelheid, die den Franschman ten zeerste bezielt, ...ijne wapenen zegevieren, dan wel echte vaderlandsliefde, ...ergoding dan gevoel van toegenegenheid en achting voor ...at. Aan elke natie hare eigenaardige hoedanigheden, wij slechts die niet, welke ons tot eere strekken, om de ...lijke, maar meer opvallende van andere volken over te

...kteur van het B. H. brengt in zijn artikel hulde aan ...e energie van den kommandant van het leger, dien hij dat door het nemen van krachtige maatregelen den op- ...der zal weten te fnuiken, maar hij schijnt ongelukkig ...en te hebben, dat zijn artikel best geschikt is om de daartoe aangewend te verlammen.

...euren het daarom dat hij het van zich heeft kunnen verkrij- ...ikel te schrijven, wij betreuren het, dat hij, terwijl de mi- civiele autoriteiten al hunne krachten inspannen om het beteugelen, den soldaat voorhoudt, dat deze regtmatige heeft, dat hij is de verstooteling en paria der Indische ...pij, wiens lot hier ondragelijk is. Een verstandig en man, die bedenkt, dat dit artikel slechts het gevoelen van een enkel individu, wiens opgewonden denkbeelden ...gemeen weinig ingang vinden, zal dat stuk wel ter zijde ...aar het is te vreezen, dat de soldaat, die daarover niet ...en die al ligt in den waan komt, dat het gevoelen van ...kteur van het B. H. door velen gedeeld wordt, een ...ndruk daarvan bij behouden zal, dat het in allen gevalle ...ikt is om hem met zijn lot te verzoenen.

...euren het te meer, dat dit artikel gepubliceerd is, om- ...oor een krachtig wapen in handen gegeven wordt van ...e vrijheid van drukpers in Indie veroordeelen, en die geen ongelijk hebben, wanneer zij beweren dat derge- ...ttingen der pers onbestaanbaar zijn met ons koloniaal ... de rust onzer bezittingen op het spel zetten.

De Bataviasche Schutterij.

...*on brûante* der laatste dagen is het gebeurde te Sama- ...*annexis*, d. i. wat er toe mag hebben geleid, welke ge- ...t had kunnen hebben bij welslagen, en wat er behoort ... worden, om mogelijke herhalingen van zoo gruwelijk te voorkomen. Tot dit laatste behoort onder meer, dat ... tegenover *vreemde soldaten* een korps *burgers* te ook om bij onverhoopte voorkomende gelegenheden ...diensten te verrigten. Hierover het een en ander in 't ...brengen, is ons doel met de volgende regelen, waarvoor ...aktie een plaatsje in de kolommen van haar veelgelezen ...n.

...dacht van het publiek is in de laatste drie vier dagen ...geworden op de schutterij ter dezer hoofdplaats, waartoe ... order van den kommandant der schutterij aanleiding daarom kwam het ons niet ongepast voor, thans het pu- ...ige oogenblikken bij deze aangelegenheid te bepalen.

...wij: wat kan men op dit oogenblik met het bataillon ...e schutterij uitvoeren, dan is het antwoord: bijna niets. ...non bewaken, een post bezetten, een uitgang afsluiten, — ...à priori zeker zij, dat daar geen aanval is te duchten, want ...cier zou naar eisch weten te handelen in een dergelijk ...? — of men moet het korps stellen onder de bevelen van van het leger. Is men overtuigd, dat de schuttersgeweren ...tronen weerstaan?

... dikwijls is er in de beide Bataviasche bladen over de ... gesproken en niet altoos met ernst, men heeft haar bij- ...pottelijk gemaakt — wij zeggen niet, dat het *onverdiend* ...ar laat ons thans ernstig en onbeschroomd ons zetten ...antwoording der vragen: 1. *Wat is er gebrekkigs bij schutterij?* 2. *kan dit worden verholpen?*

I.

... *er gebrekkigs*? Bijna zouden wij zeggen: *alles*. Voor- ... grootste gedeelte der officieren en van het kader onder- ...en korporaals kent de dienst niet. Wij bedoelen hier- ... eens, dat zij niet in staat zouden wezen, verschillende ...tien te doen uitvoeren, maar wij betwisten hun de kennis ...aten- en pelotonsschool, zoodat de bataillonsschool buiten ...ing blijft. Voorbeelden bij te brengen van de hier be- ...geschiktheid zullen we niet, om niet personeel te worden. ...eede, als een gevolg van het eerste, is er ontzachlijk veel ...ningen aan te merken. Deze begonnen a° d° 1860 met ... in vier tempo's, daarop twee gelederen vuur, enz., niette- ...e het groote aantal rekruten, die voor de eerste maal ...den"!!! Ook de gang der oefeningen, de orde der kom- ... enz. enz. alles dateert van de oude school, en daar- ...den alle bewegingen ontzettend omslagtig.

...derde plaats de wapenen en équipementsstukken. Wat ...er in dit blad ten opzigte hiervan is gezegd, is en blijft Alles afgekeurd, maar nog bruikbare (?) goederen van ...r. Men zou kunnen vragen: waartoe iets dat bruikbaar ...keuren? Maar dit daargelaten. Hier ziet men een lang, ...kort geweer, dit heeft koperen, dat ijzeren banden. Het ...met zijn afschuwelijk geel, meerendeels vol gaten, het ge- ...de verschillende lengte der personen, die er zich successive- moeten hebben bedienen, de lompe patroontassen, oud en ... als de rest — dit alles gedragen over het bespottelijke ...is van allerlei model, zoodat het korps gevoeglijk voor ...kaart van modellen van wapenen, buisjes, knoopen etc. ...gaan, — de officieren in den lakenschen wapenrok, deze ...etten, gene met fouragères, een derde zelfs in groot tenuejas ...anten *en* fouragères, — wij vragen, of het voor ieder, die ...tjes militair gevoel bezit, geen ergernis, spotlust en me- opwekkende vertooning is?

...nu uit al het bovenstaande — en wie zal de waarheid ...in twijfel durven trekken? — niet met wiskunstige zeker- ...en, dat er geen animo, geen den minsten lust, in tegen- grootste onverschilligheid bij het korps bestaat en bestaan moet. Dat men zich-zelf en anderen geluk wenscht, als ...waait, dat men tracht zich onder verschillende voorwend- ...dien last te ontdoen, ja er nu en dan eens ƒ 5.— aan waagt? ...elkaêr zegt: de Hemel zij gedankt, de volgende maand ...'t laatst? — Hoe men, waar het korps zoo is zamenge- ... wij boven hebben aangetoond, nog lust en animo *durft* ...en en eischen is ons onbegrijpelijk. Wij althans moeten ...n, zoo vermetel niet te zijn.

II.

...n wij afgebroken, thans rest ons weer op te bouwen. ... negatieve resultaten, waartoe wij gekomen zijn, moeten ...ieve in de plaats stellen. Beproeven wij zulks.

... eerste plaats dan beginne men met de officieren en het ... onderofficieren en korporaals goed te onderrigten, zoodat ...eten wat zij te doen hebben, en in allen deele voor hun ...kend zijn. Eenige onzes inziens daartoe noodige oefe- ...geven we straks op als we over deze spreken.

... gevolg van dit nieuwe en betere korps officieren, enz., ... zelf ook de oefeningen datgene worden, wat zij dienen ... Een goed kommandant zal inzien, dat hij geen twee- ...vuur kan kommanderen, als zijn manschappen niet ...ben leeren laden, dat hij hen niet links en regts uit de ... laten marcheren, zoo hij niet overtuigd is, dat het ba- ...hoorlijk marcheren kan. Hij zal niet met de bataillons- ...innen, voordat de schutters de soldaten- en pelotonsschool ... dus behoorlijk het geweer kunnen schouderen, presen- ... Verder zal hij vuurexercities doen uitvoeren en laten ...en, maar om dit te kunnen verrigten, moet in de derde ... korps van goede wapenen worden voorzien. Wij be- ...iermede, dat de tegenwoordige geweren, die men schroomt ...en, worden afgeschaft en vervangen door nieuwe, hetzij ...rkussiegeweren, hetzij juistheidswapenen, of buksen. Het ...volge den weg der geweren: patroontassen, koppel en ... geve men hun afscheid, — het kan op een vendutie wor- ..., oftewel vernietigd. In plaats daarvan geve men den ...den eenvoudigen, zwartlederen gordel of riem, waaraan ...ntas, slaghoedjestasch en bajonetschede bevestigd zijn; de wordt van achteren gedragen, de tweede van voren, de derde aan de linkerzijde, gelijk bij eenige fransche korpsen, bv. bij de jagers te voet, is ingevoerd. Door wegneming van koppel en bandelier c. a. neemt men tevens een knelling van de borst weg, die schadelijk kan werken en zeker noodeloos hindert en vermoeit.

Zoo ook bekomen de witte buisjes hun afscheid en worden vervangen, voor klein tenue door een blaauw lakenschen wapenrok, met rood laken gemonsterd, en voor groot tenue door een id. rok. Wilde men er eenige versiering aanbrengen, men zou bij groot tenue epauletten kunnen nemen, rood, zooals bij de flankeurkompagniën van het indische leger geel worden gedragen. Voor klein tenue kan de tegenwoordige kwartiermuts blijven behouden, voor groot tenue een schakot, van het model als thans bij het indische leger in gebruik is.

Wat de oefeningen aangaat, kan de oefening van het korps in de bataillonsschool als minder noodig worden afgeschaft of althans minder dikwijls verrigt. Behoudt men ze, dan moet men vooral niet vergeten, eens per week of tweemaal 's maands theorie voor de onderofficieren en officieren te doen houden door een bekwaam officier, eveneens ook exercitien met de lijntjes, om het kader behoorlijk te oefenen, dan volgen de schutters spoedig van zelf, en behoeft men deze het dan zoo lastig niet te maken bij de exercitien. Tevens formeere men een tweede klas schutters, die men vrijstelt, met bv. eenmaal 's maands te exerceren; dit wekt de ambitie op, want dan zal ieder er zich op toeleggen, spoedig » afgeëxerceerd te worden. Maar bovenal en in de eerste plaats zorge men dat de schutters goed leeren schieten, waarin men hen kompagniesgewijze 's morgens in de vroegte kon oefenen.

Is het korps schutterij op de door ons aangegeven wijze van chefs en instructeurs voorzien, voedt het gouvernement het niet meer met den afval van het leger, maar waardeert het genoegzaam om er eenige uitgaven voor te doen, dan zal er, wij houden ons des overtuigd, ook lust, ambitie, animo ontstaan, en zal men weldra kunnen rekenen op een korps burgers, met wie men iets kan ten uitvoer brengen, indien het onverhoopt noodzakelijk mogt zijn. De geest van het korps is goed en *goed aangevoerd*, zou er zelfs op dit oogenblik nog wel mee geageerd kunnen worden.

Dat het bovenstaande een woord op zijn pas is, weten wij, maar aangenaam zal het ons wezen, als wij de juiste oorzaken van verval en de regte middelen van verbetering hebben aangewezen, en dubbel aangenaam, wanneer men een hervorming in dezen geest te werk stelt. E.

BATAVIA, 29 Augustus.

Het Heeren-logement van Batavia onder Jacob Mossel.

Ieder weet dat de Gouverneur-Generaal Jacob Mossel boven andere Gouverneurs-Generaal een man was van plakaten en reglementen. Hij regelde veel, althans op het papier. Ieder kent of heeft zijn plakaat tegen de pracht en praal hooren noemen. Hoeveel meerdere gaf hij nog! Zoo vaardigde hij ook den 29 October 1754 zijne » conditiën uit, van het oprigten van een gepriviligeerd stads heeren-logement en provisionele ordonnantiën voor hetzelve."

Vervat in 31 artikelen liggen zij voor mij, zij zijn een bijdrage tot de kennis van het oude Batavia, en kunnen ook dienen, om het toen en thans der logementen van Batavia te vergelijken. Daarom mog het niet onbelangrijk worden geacht, haar inhoud te geven.

Wij laten die volgen:

Artikel 1 en 2, letterlijk afgeschreven, luiden:

1.

Dit logement moet wesen groot, commodieus, aan het water gelegen en gesont, en met de nodige pakhuijsen et cetera, voorzien.

2.

De Regent of casteleyn zal moeten wesen van een onbesproken leven, en die het talent heeft om met allerleij menschen om te gaan, en zich bemind te maken.

De Casteleijn, wien zijn logement met al » deszelfs priviligiën en praerogativen" voor tien jaren werd toegestaan, en dat hij niet, dan met consent der Regering mogt verkoopen of verhuren, moest in de eerste plaats naauwlettend toezien, dat hij geen andere dan » gedienstige vriendelijke en trouwe personen" in zijn dienst nam. Mogt hij zich in hen vergist hebben, zoodat zij, op de een of andere wijze, een van de gasten of hun bedienden beleedigden, dan was hij gemagtigd hen op staanden voet weg te zenden, zonder betaling van het hun misschien nog verschuldigde loon, dat alsdan aan de kas van het leprozen gesticht verviel.

Ook was het zijn pligt, alle godslasteren, vechten en schelden in zijn huis of over tafel tegen te gaan, en tevens voor zoo verre dat „gevoegelijk geschieden kon, alle twisten over religie en nationale zaken." Gaf hij-zelf daartoe aanleiding, of liet hij het oogluikend toe; dan had hij honderd dukatons als boete, ook aan genoemd gesticht, te betalen.

Thans zij wij zooveel verder dan onze vaderen, dat daartegen geen verbod noch boete meer noodig zijn.

Insgelijks had hij ook scherp toe te zien, wie bij hem kwamen logeren en wat goederen men in zijn pakhuizen bergde. Was onder het laatste contrabande, dan moest hij het aanstonds aangeven » op poene van correctie." Waren er onder zijn gasten misschien vreemdelingen, die trachtten „ 's compagnies dienaren te ronselen"; ofwel deze, die met gene overlegden „ om uit 's compagnies dienst te deserteren"; dan zou hij honderd dukatons voor ieder hoofd verbeuren, zoo hij niet aanstonds daarvan kennis gaf aan den Gouverneur-Generaal of de justitie. Ook hadden hij-zelf en zijn bedienden zich wel te wachten voor eenig » srandeeren der pagten, op poene van twee houdend dukatons voor den overtreder en arbitrale correctie."

De boeten vervielen steeds aan het leprozengesticht.

Bijzondere voorregten, geheel in den monopolie-geest van dien tijd, waren ook den herbergiers toegestaan.

Men weet dat de kompagnie een handelsligchaam, geheel van den handelsgeest doortrokken, was, en daarom ook aan den handel haar rangen ontleende. Men had die van opperkoopman, koopman, onderkoopman, boekhouder, assistent. Thans nu de koopman, zoo als daaruit althans schijnt te blijken, voor den officier is terug getreden, zijn de rangen, naar het door Daendels gegeven eerste voorbeeld, aan het leger ontleend. Aan die handelsrangen waren bijna alle kompagnie's dienaren geassimileerd. Slechts eenige die daar boven waren. Die daar beneden, mogten wel geacht worden geen rang te bezitten.

Maar nu mogt niemand der kompagnies dienaren, tot en met den rang van assistent, ergens elders tegen betaling zijn intrek nemen, dan in het wel gepreviligeerde stads-heeren-logement. Geen kompagnies dienaar of burger „van hooger rang dan sergeant" mogt ergens elders zijn geld gaan verteeren, op boete voor den herbergier „van honderd rijksdaalders voor ieder hoofd en versteking van het regt van pretentie". Vreemdelingen waren allen, zonder eenige uitzondering, verpligt in het stads-heerenlogement te trekken.

Wij lezen, art. 14:

» Zoo zal het ook een iegelijk vrij staan, na eenige dagen in dit huis gelogeerd te hebben, op zich-zelf te gaan wonen, of bij anderen, geen herbergiers zijnde of die volk voor betaling logeren, in te trekken."

Zoo schijnt dus volgens dit artikel, dat ieder kompagnie's dienaar of vreemdeling te Batavia aangekomen, mogt hij daar ook vrienden bezitten en een gastvrije woning hem wachten, verpligt was, eerst eenige dagen zijn geld in het stads-heeren-logement te verteeren, en daar te verblijven.

Dit moet voor de reizigers zeer veel van een quarantaine-opsluiting gehad hebben. Hadden ze daarna vrijheid om het logement te verlaten, dan was het echter alleen onder beding, voor den vreemdeling, om eerst naar den Sabandhaar, — voor den kompagnies dienaar om eerst naar den Casteleyn te gaan, en hen wel degelijk en deugdelijk te verzekeren, dat ze nu van de gastvrijheid hunner vrienden gingen profiteren, en *waarlijk* niet ergens elders hun geld verteeren. Ja, wie zou het kunnen gelooven, als hij het niet met eigen oogen las:

„En zullen de vreemdelingen kunnen volstaan met op hun woord van eer te verzekeren, dat zij bij den particulier die hen logeert, niets verteeren. Maar als er contrarie suspectie is, verpligt zijn, de Castelyn zulks requirerende, zich voor de justitie met eede te purgeren, en zulks weigerende, schuldig gevonden wordende, vervallen in de boete art. 9 gesteld;" zegge honderd dukatons.

Het was den kastelein ook toegestaan „tot gerief van zijn logement en commoditeit van die daar kwamen logeren" zes huurwagens te houden zonder pacht. Maar bepaalde de man Jacob Mossel, die den dood had gezworen aan alle pracht en praal van het mindere volkje en dus ook aan huurrijtuighouders „ter voorkoming van excessen daaromtrent, zullen deze wagens, in 't geheel blaauw geschilderd moeten wezen en met blaauw trijp gevoerd".

't Is meer dan noodig dat die bepaling in den tegenwoordigen tijd weêr vernieuwd worde; de schromelijke luxe toch der huurrijtuigen is thans tot zulk een hoogte opgevoerd, dat ze een ieder de oogen uitsteekt, even als het fiere en wilde der paarden.

Hij mogt ook vrij van lasten zes praauwen houden, voor het goederen vervoer zijner gasten, drie van vier, twee van drie, en een van twee kojangs. Daarbij was hij een man van zoo groot vertrouwen, dat op vertoon van een briefje door hem onderteekend, 't geen de soort en waarde der goederen specificeerde, de praauwen in- en uit konden gaan, zonder dat de pachter van den boom die mogt » molesteren of arresteren, als geen contrabande zijn." Deze moest daarentegen ter plaatse waar en wanneer, door den eigenaar bepaald en bij tijds opgegeven, of zelf komen of iemand van zijnentwege zenden om bij de opening de opgave te verifieeren.

Van hun koopgoederen hadden de reizigers een dragelijke pakhuishuur te betalen » niet excederende voor de pretieuse goederen een achtste; kleine een half, en groote fusten een procent, behalve het draag- of koelieloon." — Ze waren echter verpligt al hun goederen in de » bij het logement geapproprieerde pakhuysen te bergen, met verbod dit in particuliere of compagnies pakhuysen te doen, op poene den Casteleyn de bepaalde huur te betalen.

Driemaal 's daags moesten in het Heeren-logement drie tafels aangeregt staan, » ieder van zoodanige spijs voorzien als bij een aparte lijst gespecificeerd staat." Jammer voor de gastronomen, dat we die lijst niet kunnen aflezen. Vergeefs hebben wij er naar gevraagd. Ze is misschien voor altijd zoek geraakt.

De edele Kompagnie steeds zoo teeder bezorgd om ieder van hare dienaren te geven, wat hem naar zijn rang toekwam, maar ook even scherp toeziende, dat niemand zich iets daarboven aanmatigde, liet aan de eerste tafel, „niemand minder in rang als onderkoopman aanzitten." Men betaalde er twee rijksdaalders per couvert, waarvoor men nog had » alleen punch voor den dorst."

Aan de tweede tafel » echter zonder drank", vonden allen plaats, die drie-vierde rijksdaalder konden betalen.

Aan de derde tafel » voor domestieken" betaalde men een halven rijksdaalder per hoofd.

Wij lezen niet in het reglement, of de gasten vrijheid hadden van tafel te blijven, dan wel door de kompagnie verpligt werden driemaal daags daaraan plaats te nemen en goed in de schotels te tasten. Het laatste zou ongetwijfeld wat veel gevergd zijn in een land, waar men, naar mijn ondervinding, slechts eenmaal daags een goeden maaltijd doen kan, wil men gezond blijven. Bovendien zou het toch ook te veel gevergd zijn geweest, om, gelijk aan de eerste tafel, zes rijksdaalders daags te betalen, om zich ziek te eten.

Voor bed en kamer staan in het reglement geen prijzen uitgetrokken. Wij mogen het er voor houden, dat men bedden op de tafel toekreeg; 'tgeen ook wel mogt, daar de tafelgelden zoowel voor de heeren als domestieken bijzonder hoog gesteld waren.

Alleen worden als » logies kosten" vier stuivers daags voor ieder slaaf vermeld; terwijl dat zelfde artikel, artikel 23, verder zeer naïef besluit: voor zuigelingen 'vrije of slaafsche niets." Ze begrepen dus zeer goed, dat die voor de borst en de kamer harer moeders niets behoefden te betalen.

Kwamen bewoners uit de stad of genoodigden der gasten aan tafel, dan moesten die aan de eerste tafel, een, aan de tweede, een halven rijksdaalder; aan de derde, als domestiek acht en als slaaf twee stuivers betalen. Hieruit mogen wij wel als zeker besluiten, dat de gasten zooveel meer betalende, dus ook met de tafel, bed en kamer betaalden.

De herbergier had ook vrij slagten » van allerlei vee voor de consumptie;" bovendien een » half procent van koop of verkoop" indien hij voor zijn gasten » eenige padi maakte." Ingevolge » het plakaat op de tapneering" mogt hij echter met vrijheid van schenken in zijn huis en over tafel, geen dranken verkoopen.

» En zal deze ordonnancie" zoo besluit art. 31, gedrukt zijnde, afgegeven worden aan de collegien en officieren van de justitie, heemraden, den Sabandhaar en het hoofd der praauwvoerders, mistgaders nevens de lijst vermeld — de spijskaart — in de Nederduitsche, Engelsche, Fransche en Portugesche talen, in de groote eetzaal opgehangen worden.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
Augustus	26	Hamburg	Chile	L. B. T. Grell	Batavia	25 Aug.	Falmouth
„	27	Engelsch	Jubilee	A. Jones	Shanghae	18 Julij	Londen
„	—	„	India	Wm. Harriet	Manila	29 „	Tasmania
„	28	Amerikaansch	Florence	E. D. Wadsworth	Londen	26 Mei	Shanghae
„	—	„	Maurij	Paul	New-York	6 Junij	Singapore, met 6 passagiers
„	—	„	Hussar	Wm. H. Howland	Batavia	26 Aug.	Padang
„	29	Fransch	Jules Cezard	Ropert	Cardiff	20 Mei	Singapore
„	—	Amerikaansch	Weijmouth	M. W. Semeij	Liverpool	15 „	Woosung
„	—	Engelsch	Great Britain	J. Bannister	Londen	22 April	Hongkong
„	—	Nederlandsch	West-Kapelle	A. B. Crucq	Cardiff	23 „	Singapore, de heer H. P. J.
„	—	„	Senior	K. L. Swart	New-Port	20 Mei	„ (Hamakers
„	—	Amerikaansch	Nabob	J. Baxter	New-York	5 Junij	Shanghae, met 6 passagiers
„	—	„	Afrika	C. Jordan	Cardiff	1 Mei	Woosung
„	30	„	Edwin Flije	C. P. Wrawer	„	18 „	Singapore
„	—	Nederlandsch	Stad Middelburg	D. D. C. Ouwehand	„	1 Junij	„
„	—	Amerikaansch	Saucho Panza	N. Hale	Boston	25 Mei	Hongkong
„	—	Nederlandsch	Cornelis Anthonij	R. Rijnders	Cardiff	18 „	„
„	—	„	Nieuwland	P. G. Pott	New-Castle	24 April	Singapore
„	—	Engelsch	Cleveland	R. S. Wawn	„	2 Mei	Hongkong
„	—	„	Solent	M. Passinore	Londen	24 „	Shanghae
„	—	Amerikaansch	Fairij	F. Blish	Hongkong	2 Aug.	Londen
„	28	Engelsch	Romeo	W. Lewis	Canton	25 Julij	Liverpool
„	30	Nederlandsch	Hendrika	W. van Aalburg	New-Port	7 Mei	Singapore
„	31	„	Patriarch Samihri	Leon	Rotterdam	25 April	Batavia
„	—	Engelsch	Veronica	R. Ribinson	Whampoa	2 Aug.	Londen

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Augustus	29	Nederlandsch	brik	Fenna	J. Caspersz	Amsterdam	26 April	Maclaine, Watson & Co.
"	—	"	bark	Haemstede	H. H. de Boer	Singapore	12 Aug.	van Ommeren, Rueb & Co.
"	—	Ned. Indisch	"	Noorban	Said Bangeer	Sambas	8 "	B. J. Jacobs.
"	—	"	stoomb.	Samarang Packet	J. F Scheel	Palembang	25 "	Buys, Jacobsen & Co.
"	—	Bremer	schip	Johann Lange	J. Lamke	Hongkong	1 Aug.	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co
"	—	Hamburg	brik	Penguin	Wesenberg	Melbourne		E. Moormann & Co.
"	30	Ned. Indisch	stooms.	Macasser	W. A. J. Kuller	Soerabaija	27 Aug.	W. Cores de Vries.
"	—	"	schoen.	l'Union	G. Schuit	Macasser	22 "	Pandel en Stiehaus.
"	31	Nederlandsch	bark	Johanna Maria	P. J. Dami	Kaap de G. Hoop.	21 Julij	J. Cezard & Co.
"	—	Ned, Indisch	"	Faid Alim	Sech Lachbal	Lampong	24 Aug.	B. J. Jacobs.
"	—	"	"	Faidool Rachman	Sech Ba-alie	Balie	25 "	Buijs, Jacobsen & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Augustus	30	Nederlandsch	bark	Amerika	P. L. Zeeman	Soerabaija
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang
"	—	"	bark	Sara Eleonora	D. Schuijmer,	Samarang via Indramaijo
"	—	"	schoener	Maria Catharina	Radjiedin	Padang
"	—	"	stoomb.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Cheribon
"	31	Nederlandsch	schip	Eva Johanna	S. van Bocho.ve	China
September	1	"	"	Philips van Marnix	D. Duinker	Nederland
"	—	"	bark	Louis Meijer	G. H. Holtgreve	Indramaijo
"	—	"	"	Fop Smit	L. Hoefman	Soerabaija
"	—	Ned. Indisch	"	Tiembang	Po Wongso	Djawana
"	—	Zweedsch	brik	Marika	Larsson	Soerabaija
"	—	Engelsch	schoener	Harriet	Black	Cocos Eiland

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Amicitia	D. Graaff		Haager & Schuurman.
"	"	Kijkduin	Oldendorp	Tjilatjap	"
"	"	Maria Elise	M. van der Putte	Samarang en Soerabaija	E. Moormann & Co.
"	"	Josepha Louisa*	Muijssen	Padang	B. van Leeuwen & Co.
"	schip	Hebe	A. H. Kuhl		Schimmelpenninck & Co.
"	"	van Oldenbarneveld	Torleij Duwel		van Ommeren, Rueb & Co.
"	bark	Haemstede*	de Boer	Cheribon	"
"	schip	Walvisch	Schut		Paine, Stricker & Co.
"	"	Electra*	Wegman		Maclaine, Watson & Co.
"	brik	Rhijnvis Feith*	Lammerts	St. Davids Eiland	"
"	"	Fenna*	Caspersz	Japan	"
"	"	Catharina Geertruida*	E. E. Mos	Hongkong	Jacometti & Co.
Ned. Indisch	"	Vernon*	J. P. Kloppert		Buijs, Jacobsen & Co.
"	"	Al Osmanie*	Sech Habassij		"
"	bark	Hairool Barie*	Sech Arfan	Cheribon en Balie	"
"	brik	Zwaluw*	P. Bloem	Singapore en Japan	Haager & Schuurman.
"	bark	Wilhelmina Cox*	F. H. Reisiger		Cassalette & Co.
"	"	Noorban	Said bin Djin	Banka via Indramaijo	B. J. Jacobs.
Amerikaansch	schip	Doretha*	Gautschow		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Pruiss	bark	Albert Borsig*	G. A. Wegener		"
Hamburg	brik	Penguin*	Wesenberg		E. Moormann & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.	VAN
Augustus	18	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	A. G. Bosch	17 Aug.	Soerabaija
"	19	Nederlandsch	bark	Zeemeeuw	H. L. Kaijzer	10 "	Batavia
"	—	Ned. Indisch	"	Kalimantan	Sie Tjekta	15 "	Cheribon
"	20	"	schoener	Hap Goat	Lim Boen Giok	16 "	Jawana
"	21	Nederlandsch	bark	Batavia	Doornbos Borchers	15 "	Batavia
"	—	Ned. Indisch	brik	Jeannette Maria	A. Kuipers	2 "	Singapore
"	—	"	schoen.	Blindjoe Srie Boelan	Tan Hiang Tjong	25 Julij	Muntok
"	—	"	stooms.	Ambon	W. Vogels	20 Aug.	Batavia
"	22	"	schoen.	Noerthsalah	Abdulla	11 "	Kottee
"	—	Nederlandsch	schip	Johanna Maria Christina	N. C. Gorter	15 "	Batavia
"	23	Ned. Indisch	bark	Alnoer	Sech Marzoekie	— "	"
"	—	"	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	22 "	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Samarang.*

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR
Augustus	17	Ned. Indisch	bark	Annetta	Wan Machmoot	Pontianak
"	—	Nederlandsch	schip	Philips van Marnix	D. Duinker	Batavia en Nederland
"	—	Ned. Indisch	bark	Saijan Maskoor	Noch	Banjermassing
"	18	"	"	Bientang Anam	J. Steendam	Indr. Riouw en Singapore
"	—	"	brik	Atiatool Rachman	Sech Soeij	Soerabaija en Banka
"	—	Nederlandsch	bark	Marij en Hillegonda	J. J. Bouman	Padang en Nederland
"	—	Fransch	schip	Esperance	Ch. Nicolas	Cheribon en Frankrijk
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Soerabaija
"	—	"	bark	Wilhelmina Cox	F. Reiziger	Batavia
"	19	"	brik	Salim	Said Segaf	Celebes
"	—	"	"	El Ijeser	Said Aboebakar	Sumanap
"	—	"	stooms.	Palembang	A. G. Bosch	Batavia
"	20	"	schoener	de Haai	Lim boe Kiet	Rembang
"	21	"	bark	Ellen	F. A. P. Wentholt	Cheribon
"	—	"	schoen.	Maria, Catharina	Radjiedin	Padang
"	—	"	bark	Fathaal Hair	Sech Bahaloan	Soerabaija en Banka
"	22	Nederlandsch	"	Kijkduin	S. G. T. Oldendorp	Batavia en Nederland
"	23	Ned. Indisch	"	Faulke Nassar	Sech Bawadie	Soerabaija en Sumanap
"	—	"	"	Kalimantan	Sie Tjekta	Banjermassing
"	—	"	brik	Carolina Amalia	A. Gerhard	Sumanap
"	—	"	stooms.	Ambon	W. Vogel	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Cheribon.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug.	20	Frans.	schip	Esperance	Nicolaas	Samarang
"	22	N. I.	schoen.	Padang	Tan Imsoeij	Muntok
"	—	Ned.	schip	Duiveland	Hagers	Batavia
"	23	N. I.	bark	Ellen	Wentholt	Samarang
"	—	Ned.	schip	Soolo	v. d. Meulen	Batavia
"	—	N. I.	brik	Tjae Goan	Posoewie	Tagal
"	—	"	bark	Goanlie	IJong Goan	"
"	24	"	brik	Fathus Seroer	Sech Bakreso.	Batavia

Vertrokken schepen van *Cheribon.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug.	20	N. I.	bark	Ing Goan	Kwee Koga	Riouw v. Tag.
"	21	"	"	Habgoan	The Tjae	Riouw
"	24	"	schoen.	Padang	Tan Imsoeij	Soerabaija
"	25	Ned.	schip	Hollandia	Wap	Samarang

Aangekomen schepen te *Indramaijoe.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug.	20	N. I.	bark	Wilhelmina Cox	Reisiger	Samarang
"	—	"	"	Bientang Anam	Steendam	"
"	21	"	"	Hing Goan	Lim IJoehok	Batavia
"	22	"	brik	Tartar	Tan Ingpang	"

Vertrokken schepen van *Indramaijoe.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug.	21	N. I.	bark	Wilhelmina Cox	Reisiger	Batavia
"	24	"	schoen.	Apie Maas	Lim IJattjoeij.	Muntok

Aangekomen schepen te *Tagal.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGV.	VAN
Aug.	22	N. I.	bark	Inghoat	Kwee Koga	Cheribon
"	24	"	"	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Pecalongan

Vertrokken schepen van *Tagal.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug.	25	N. I.	bark	Inghoat	Kwee Koga	Riouw

Aangekomen schepen te *Pecalongan.*

DATAM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	20	N. I.	brik	Cheribon Packet	Massingham	Batavia
"		Ned.	bark	Petronella Catharina.	van de Veen	Cheribon

Vertrokken schepen van *Pecalongan.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug.	21	N. I.	bark	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Indramaijoe
"	22	"	brik	Cheribon Packet	Massingham	Timor Koep.
"	—	"	"	Passekan	Tan Ingok	Batavia
"	—	"	bark	Futahool Moebakar	Machmoet	Samarang
"	25	Ned.	"	Bar. v. Hardenbroek	Hennij	Ned. v. Sam.

Aangekomen schepen te *Grissee.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug.	2	N. I.	brik	Siebannjak	Daeng Malimpo	Samarang
"	4	"	bark	Jadul Karim	Djenal	Soerabaija
"	13	"	"	Dennok B. Beraleh	Oew. Adam	"
"	14	"	"	Fathool Wadoet	Sech Alhadat.	Tagal
"	15	N. I.	schoen.	Clipper	Eschauzier	Pamakassan

Vertrokken schepen van *Grissee.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug.	2	N. I.	bark	Annete	Oeij Hokkiem	Samarang
"	4	"	brik	Ingbie	Manrapte	Riouw
"	6	"	schoen.	Radja Pagattan	Djenal	Pagattan
"	7	"	bark	Jadul Karim	Sech Baoesser	Koetee
"	20	"	brik	Hawiel Haer	Machmoet	Sumanap

Aangekomen schepen te *Muntok.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug.	7	Gouv.	stooms.	Kapoeäs	Meijer	Batavia
"	—	N. I.	schoen.	Sri Bintang	Tjiang Sing	Cheribon
"	—	"	"	Padang	Tan Im Soeij.	Riouw
"	9	"	bark	Yoesserin	Said Alkaf	Batavia
"	—	"	stooms	Batavia	Neije	"
"	11	"	schoen.	Koentoolmaas	Lim Assie	Cheribon
"	14	"	brik	Kaliemaas	Sech Boegies	Palembang

Vertrokken schepen van *Muntok.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug.	8	N. I.	schoen.	Padang	Tan Im Soeij.	Soerabaija
"	9	Gouv.	stooms.	Kapoeäs	Meijer	Sambas
"	10	N. I.	"	Batavia	Neije	Singapore
"	—	"	bark	Yoesserin	Said Alkaf	"
"	14	"	schoen.	Srie Bintang	Tjiang Sing	Blinjoe
"	—	"	brik	Kalimaas	Sech Boegies	Batavia

Aangekomen schepen te *Koepang.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Junij	25	N. I.	stooms.	Menado	Couteron	Macasser
Julij	16	"	schoen.	Bee	Tjambang	Attapoepoe

Vertrokken schepen *van Koepang.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GAZAGV.	NAAR
Junij	26	N. I.	stooms.	Menado	Couteron	Banda
"	28	Z. M.	"	Het Loo.. lt. t/z. 1e kl.	van Gogh.	Amboina
Julij	13	N. I.	bark	Schottjes	Mackenzie	Mac. v. Attap.

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 31 AUGUSTUS.

Arak, *f* 40,— zonder afdoening.
Koffij, Java. *f* 36,— kleine afdoening.
———, Padang, zonder aanvoeren.
Suiker N°. 16 *f* 16 @ *f* 16.25,— afgedaan
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 11,50— p. kelder, in Consumptie.
Gom elastiek *f* 112,— afgedaan.
Peper (Lampong *f* 20,— p. pic.
Rijst, Indramaijoe met zakken, *f* 220,— afgedaan, geringe voorraad.
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 150,— @ *f* 170— weinig omzet.
———, " " 2de kwaliteit, *f* 132,50 — @ *f* 145,— "
———, Carga *f* 115 @ *f* 130,—

Wisselkoers.—Op Nederland 6/m. 100¼ @ 100½. Op Engeland 6/m Z. *f* 11.55 per £. Op China *f* 2.75 per doll. Op Singapore *f* 2,82½ @ 2.85 per doll. nominaal Op Calcutta *f* 121¾ per 100 Cs. Rs. — Gouvernement pari N. Souvereigns *f* 12.75 @ *f* 12.90 o. ducaten *f* 7.15 n. ducaten 6.15.

Vrachten. Louis Meijer *f* 10/m. van Indramaijo naar Banka en terug.
De *Electra* hier *f* 100,— voor Arak, *f* 90,— Peper, *f* 80,— Huiden, *f* 72,50 @ *f* 75 Suiker, *f* 70,— Jap. Goed, Tabak en Thee, *f* 30,— Tin, hier en Soerabaija te laden.
Zw. schip *Marika* bevracht £ 3. 7. ℔ ton.

TE SOERABAIJA, DEN 27 AUGUSTUS.

Suiker *f* 16 @ *f* 16¼,—
Koffij *f* 35,—
Rijst (Carga) *f* 125 @ *f* 140,—
Id. (witte) *f* 160 @ *f* 180,—
Koehuiden ℔ pic. *f* 40,—
Arak ℔ legger. *f* 45,—
Olie (Klapper.) *f* 25,—
" (Katjang.) *f* 19,—
Kadjang Matten *f* 9,—
Rotting *f* 7 @ *f* 8,—
Wisselkoers op Holland pari.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATA[VIA]

VAN DEN 26 TOT DEN 30 AUGUSTUS 1860.

Aanvoer.

Van Singapore per N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden*, … agt. Maclaine, Watson en co.

7 coll. papier, 1 kt. goud, 10 do. manufact., 1 do. zijde, *Order*.
1 kt. goud, *Said Moh. Asin.*
62 coll. manufact., *Borneo C. Limited.*
20 tobb. suiker, 1 zak zaden, 2 do. ijzer, 460 ijzeren pannen, *Lim* …
15 bn. Chin. goederen, 40 vs. suiker, *Tjia Kaijsiang.*
2 kn. zijde, *Said Moh. Alhasad.*
1 kt. diversen, *Hunter, Houghton en co.*
1 kt. goud, 5 do. opium, *Joakim.*
1 kt. specie, 11 do. manufact., 68 do. was, *Agenten.*
3 kn. zijde, *Moh. Satrie.*
5 kn. thee, *Tjie Yoekie.*
39 coll. was, *Gasper en co.*
10 kn. opium, *Purvis en co.*

Van Nederland per Ned. schip *van Oldenbarneveld*, gez. Tor… agt. van Ommeren, Rueb en co.

100 led. leggers, *Hagedorn, Plump en co.*
25 led. leggers, *Wilson en co.*
18 kn. wijn, *Order.*
50 led. leggers, 2 md. kanariezaad, 10 vs. gezlagt, *Agenten.*
29 coll. kramerijen, 3 do. harmonicas, 1 do. manufact., *B. An*…
32 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
67 5750 ℔ steenkolen, 10 vs. specie, *N. H. M.*

Van Singapore per Ned. schip *Haemstede*, gez. de Boer, agt. van Ommeren, Rueb en co.

17 coll. manufact., 25 kn. champagne, *Martin, Dyce en co.*
48 coll. provisien, *Picart.*

Van Nederland per Ned. schip *Fop Smit*, gez. Hoefman, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

1 partij steenkolen, 10 vs. specie, *N. H. M.*
56 coll. meubelen, *Jacometti en co.*
1 kt. diversen, *John Pryce en co.*
1 kt. meubelen, *Bik.*
25 kn. haring, 9 do. ansjovis, 50 led. leggers, *Order.*
1 kt. diversen, *Swart.*
25 led. leggers, 8 kn. kramerijen, 2 do. meubelen, 1 do. zijde… cognac, 55 do. wijn, 75 hammen, 2 kn. diversen, 2 do. lede… *Wilmans, Ruijs en co.*
1 kt. kramerijen, *Gumprich en Strauss.*
18 coll. meubelen, 24 stoelen, *Voor Soerabaija.*

Van Londen per Ned. schip *Rhijnvis Feith*, gez. Lam… agt. Maclaine, Watson en co.

150 vs. menie, *C. Bahre en G. Kinder.*
20 md. wijn, *B. Andreas en co.*
320 coll. machinerien, 1992 vuurvaste steenen, 4 vn. vuurkley, … *Agenten.*
2 kn. koopmanschappen, 10 vn. kruid, 4 do. vleesch, 50 hamm… visien, 7 do. wijn, 8 ank. genever, *Order.*
145 kn. machinerien, 68 do. koopmanschappen, 2 do. meubelen, … coll. houtwerk, 172 kn. diversen, 422 coll. ijzer, 10 tonn. ste… *voor het Eiland St. David Ternate.*

Uitvoer.

Naar Singapore per Amerik. schip *Versailles*, gez. Sher… agt. Paine, Stricker en co.

110 pic. ijzer, *E. Moormann en co.*
100 pic. rotting. 4000 do. stroozakken, ½ pic. garen, 2 vn. m…
200 bn. shirting, 1125 blokk. lood, 25 vn. olie, 15 do. pik, … 25 kn. tabak, 1 wagen, 21 coll. ploegen en toebeh., *Aan boord … van Boston.*

Naar Nederland per Ned. schip *Christiaan Louis*, gez. van … agt. Schimmelpenninck en co.

800 pic. rijst, 26 do. notenmuskaat, 4 vn. vleesch, *C. Bahre en* …
74 kn. wilde nooten, *van Slooten, Morgan en co.*
8 pic. gutta percha, 52 do. gomelastiek, *G. Buijn en co.*
1 vt. boter, 1 do. boonen, *S. B. van Kleeff en co.*
200 pic. gomelastiek, *Purvis en co.*
855 pic. koffij, uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
1 kt. manufact., uit entrep. *Tiedeman en van Kerckem*
7 pic. gutta percha, 65 do. rotting, *Agenten.*
32 pic. boombast, *B. van Leeuwen en co.*
1000 pic. koffij, *Paine, Stricker en co.*
135 pic. Java thee, *van Ommeren, Rueb en co.*
89 pic. gomelastiek, 50 do. gomdammer, 480 do. koffij, *Dümmler* …

Naar Frankrijk via Samarang per Fr. schip *Rose Marie* … gez. Garnau, agt. J. Cezard en co.

120 pic. rotting, 1487 do. koffij, *Agenten.*
15 pakk. Sam. matten, 5 do. Jap. bezems, 12 pic. gutta percha, …
4 pic. tin, 42 do. suiker, 39 ks. vruchten, *Berne.*
180 ks. ananas in blik, *Leroux en co.*
5 coll. diversen, *Aan boord gebleven lading van Frankrijk.*

Naar Nederland via Padang per Ned. schip *Marij en Hi*… gez. Bouman, agt. J. Cezard en co.

1100 pic. tin, 16/m. goeniezakken, 3 pic. goeniegaren, *N. H. M.*
175 kn. oudkoper, 57 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
200 pic. koffij, 100 tobb. staal, *Busing, Schröder en co.*
120 tobb. staal, uit entrep. *C. Dammitz en co.*
3 ledikanten, 5 doodkisten, 3/m. led. zakken, *The Biankong.*
10 cod. tabak, *Tan Tjengtouw.*
12 kn. champagne, uit entrep. *Bornand en co.*
53 kn. wijn, uit entrep. *L. Platon en co.*
50 kn. teneriffe wijn, *C. Bahre en G. Kinder.*
2 kn. rhijnwijn, uit entrep. *Haager en Schuurman.*
90 boss. staal, 1 kt. hoeden en pitten, 1 do. rijtuigbeh., *Helder* …
1 kt. arrowroot, *Agenten.*
32/m. steenen, 1 kt. aardewerk, *Aan boord gebleven lading van N*…

Naar Nederland en Engeland per Hamb. schip *Chili*, gez. … agt. Busing, Schröder en co.

9765 pic. suiker, ⅔ legg. arak, *Agenten.*
8 vn. vleesch, 2 vn. brood, uit entrep. *C. Bahre en G. Kinder.*
3 vn. meel, uit entrep. *Abeelen, Dennison en co.*
6 ks. Jap. porcelein, *Leleinfein.*

Naar Amerika via Padang per Amerik. bark *Hussar*, gez. … agt. Dümmler en co.

10 pic. koffij, 630 do. gomelastiek, 100 do. rijst, 1790 do. … tenmuskaat, 20 do. foelie, 588 do. rotting, 5 vn. vleesch, …
800 ℔ brood, 3 kn. tabak, 1 stoel, *Agenten.*
10 keld. genever, uit entrep. *Spaanderman.*
10 vn. meel, uit entrep. *Abeelen, Dennison en co.*
4 vn. vleesch, uit entrep. *Kessler en co.*
23 pic. cubeben, *Borneo C. Limited.*
56 pic. gomelastiek, *Purvis en co.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stooms. … agt. W. Cores de Vries.

80 pic. niela, *Sech Achm. bin Samelan.*
50 pakk. stroozakken, 3 do. stroogaren, *Purvis en co.*
1 kt. katoen en garen, *Said Hoesin bin Sahab.*
25 keld. genever, 6 kn., 8 vn. en 2 md. bier, 5 ks. cognac, … do. speelkaarten, *Tio Tjenghian.*
37 coll. provisien, 1 zak koffij, 14 vn. vleesch, 2 kn. diversen, … 1 kt. milit. en eenige marine goederen, *Gouvernement.*
1 kt. regaal, *Reynst en Vinju.*
1 kt. diversen, *Koeroes.*
1 kt. provisien, 1 do. hammen, 1 vt. en 28 kn. wijn, 13 vn., … bier, 3 kn. bitter, 2 kn. zeep, 1 md. min. water, *John Pryce* …
4 kn. bier, uit entrep. *Vlaming Kiebert.*
f 25,600 zilv. munt, 2 doeken, 7 pakk. koperwerk, 70 pic. … ℔ indigo, *Lading van Samarang en Soerabaija bestemd voor Sing*…
4 kn. manufact., uit entrep. *E. Moormann en co.*
2 paarden, *Pitcairn, Syme en co.*
1 buffet, 1 werktafel, 1 spiegel, 1 kt. porcelein, 2 schilderijen … *Kinder.*
f 1000 zilv. munt, *Oeij Engmo.*
1 kt. slendangs, *Maclaine, Watson en co.*
2 keld. genever, 3 vs. boter, 1 kt. cognac, 2 do. wijn, 4 md. … *Agenten.*
25 leksteenen, *Tentes.*
f 13,116 zilv. munt, div. *Arabieren.*

Aangekomen Passagiers te Ba[tavia]

van den 21 tot 31 Augustus 1860.

Met de Ned. schoener brik Fenna, Kapt. J. Caspersz, de H… en H. Veuve van Amsterdam.
Met de N. I. stoomb. Samarang Packet, Kapt. J. F. Sch… Gez. van der Heul, Kapitein MacGillavrij, de hh. Botter en … van der Smissen en Quant, benevens Z. M. troepen van Palem…
Met de N. I. schoener l'Union, Kapt. G. Schuit, de Zend… Makasser.
Met het N. I. stooms. Makasser, Kapt. W. A. J. Kuller … echtg. en dochter, Willekens en zoon, van Rijck, Gregson, M… dant en familie en Z. M. troepen van Soerabaija via Samara…

Vertrokken Passagiers van …

van den 21 tot 31 Augustus 1860.

Met de N. I. stoomb. Samarang Packet, Kapt. J. F. Sche… Ruzette en mejufvr. L. Meijnderts naar Cheribon.
Met het Ned. schip Philips van Marnix, Kapt. Duinker, de … M. S. en C. Crone naar Amsterdam.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, d… nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich … voor de wet H. M. V…

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE …